

Farmosi Község Polgármestere

Szám: F/143-132/2025.

ELŐTERJESZTÉS

a Képviselő-testület 2025. november 27. napján tartandó rendes testületi ülésére
és a Pénzügyi, Településfejlesztési, Jogi, Ügyrendi és Összeférhetetlenségi Bizottság 2025.
november 27. napján tartandó rendes ülésére

Tárgy: a Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálata

Előterjesztő: Horváth László polgármester

Készítette: Czinkos Judit aljegyző

Láta: Aliné dr. Kollár Katalin jegyző

Mellékletek: HEP, HEP Fórum jegyzőkönyve, képviselői észrevétel

Tisztelt Képviselő-testület!

Tisztelt Bizottság!

A Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) az Önkormányzatok egyik alapidokumentuma. 5 éves ciklusra készül, 2 évente felül kell vizsgálni.

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva, Farnos Község Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Programban rögzítette az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Farnos Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a 160/2023. (XII. 15.) számú határozatával fogadta el a Helyi Esélyegyenlőségi Programját, **mely 2028. december 31-ig hatályos.**

Az előterjesztés mellékletét képező HEP felülvizsgálata zajlik jelenleg, abban módosításokat még nem hajtottunk végre 2023. december 15. óta. Jelen előterjesztés célja, hogy a szükséges módosítások átvezetésre kerüljenek.

A programban szereplő adatok alapját képezik az elfogadott intézkedéseknek, ezért erre tekintettel a felülvizsgálatkor nem szükséges a táblázatokban minden esetben frissíteni évenként az adatokat. Csak akkor van szükség rá, ha az önkormányzat tudomással bír arról, hogy az elmúlt két év alatt gyökeres változás történt (például ha a népességszökkenés helyett óriási méretű betelepülési hullám érkezne, és azt a helyzetet kezelni kellene, stb.).

A HEP legnagyobb részét a helyzetelemzés (HE) teszi ki, ahol célcsoportok szerint elemezzük a községre vonatkozó adatokat. Amelyeket a Központi Statisztikai Hivataltól, a helyi intézmények és szervezetek, szolgáltatók adatszolgáltatása alapján kaptuk.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP intézkedési tervei tartalmazzák.

A HEP Fórum legalább kétevente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek beszámolóí alapján.

A Fórum 2025. november 19. napján megtartotta ülését.

A HEP Fórumról készült jegyzőkönyv az előterjesztés mellékletét képezi.

Cseh-Fehér Ágnes képviselő email-ben küldte meg az észrevételeit, mert nem tudott részt venni a Fórumon személyesen, ezeket az észrevételeket mellékeljük az előterjesztéshez.

Az alábbi fontosabb javaslatok a Fórumon elhangzottak közül tájékoztatásként:

Major László képviselő részéről:

- Települési támogatás rendelet felülvizsgálata: ezt a november havi rendes ülésen tárgyalja a Képviselő-testület.
- a hatályos HEP-ben a 68. oldalon fejlesztési lehetőségként szerepel a romák és mélyszegénységben élők tekintetében a vetőmagok biztosítása növénytermesztéshez: ezzel kapcsolatban javasolja a Fórum, hogy ha a Képviselő-testület talál forrást a költségvetésben, hozzon létre egy új intézkedést a vetőmagok biztosításával kapcsolatban.
- A háziorvosok délutáni rendelését szorgalmazta.
- A körzeti megbízott jelenléte csekély mértékű a településen, pedig szükség lenne rá, hiszen a kábítószerkereskedelem jelen van Farnos településen is.

Gál Zoltán képviselő részéről:

- Csatlakozott Major Lászlóhoz a vetőmagok biztosításával kapcsolatosan.
- Kifejtette, hogy a megállapított problémákhoz nincsenek gyökérokok hozzárendelve véleménye szerint.

Javaslom, hogy a jelenleg hatályos intézkedések maradjanak meg a Programban 2028. december 31-ig, tekintettel arra, hogy HEP 5 éves ciklusa is akkor jár le, és akkor átfogó felülvizsgálatot kell végezni. Emellett a fenti felvetésekre a Képviselő-testület javasoljon intézkedést, amelyeket be lehet építeni a HEP-be.

Szükséges a felülvizsgálatkor az elfogadás óta elnyert pályázatokkal is kiegészíteni a HEP-et.

A fenti javaslatok alapján kérem a T. Képviselő-testületet, hogy előterjesztés szerint hozza meg döntését.

Határozati javaslat:

**Farmos Község Önkormányzat
Képviselő-testületének
...../2025. (XI. 27.) határozata
A Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálatáról**

Farmos Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a 2023. december 15. napján elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) felülvizsgálatát követően úgy dönt, hogy az abban foglalt hatályos intézkedéseket és határidőket változatlanul hagyja.

A Képviselő-testület a felülvizsgálat alapján a hatályos intézkedések mellé további intézkedés(ek)e)t hoz létre az alábbiak szerint:

A Képviselő-testület felkéri Horváth László polgármestert, hogy a határozatban szereplő intézkedéseket építse be a Helyi Esélyegyenlőségi Program intézkedései közé.

A Képviselő-testület felkéri továbbá Horváth László polgármestert, hogy helyzetelemzéssel kapcsolatosan kifejtett pontosításokat vezesse át a Helyi Esélyegyenlőségi Programon, és a felülvizsgált, egységes szerkezetű Programot küldje meg a HEP mentor részére a hep.tef.gov.hu oldalon történő publikálás céljából.

Határidő: azonnal

Felelős: Horváth László polgármester

Farmos, 2025. november 21.

Horváth László
polgármester

Helyi Esélyegyenlőségi Program – Farnos

Észrevételek

A település bemutatása alrészletben:

- az önkormányzat részéről állami fenntartású intézmények listája kiegészült a bölcsődével
- jelenleg a 2 védőnői körzetet egy védőnő látja el

A demográfiai adatok bekezdésben elírás van: (2018 -as "fő" adat osztva a **20175** -es "fő" adattal)

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége alrészletben:

- Fontos célkitűzése kell, hogy legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Programnak a szegregációval veszélyeztetett településrészek leszakadásának megelőzése.

A fenti célkitűzéshez milyen gyakorlati lehetőségei vannak az önkormányzatnak?

- Népkehely? Erről mit kell tudni?

Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása részben:

„a) közösségi élet színterei, fórumai;

A közösségi élet színterei, fórumai leginkább a község rendezvényei: az ünnepi megemlékezések, a falunap, a közmeghallgatás, a civil szervezetek által szervezett programok, a közintézmények (iskola, óvoda) által szervezett bálók. A felsoroltakra jellemző, hogy az évek előrehaladtával az érdeklődés ezek iránt folyamatosan csökkenő tendenciát mutat. A közösségi élet fóruma lett továbbá a technika fejlődésével a közösségi oldalak felülete. A közösségi oldalak (főleg Facebook) térnyerésével a tényleges közösségi programok, valós közösségi színterek iránti érdeklődés hanyatlak.”

Ezt a bekezdést cáfolnám, ugyanis pont, hogy az elmúlt évek azt mutatják, hogy bármilyen közösségi megmozdulás van, vannak érdeklődők, vannak olyanok is, akik beállnak segíteni a szervezésekbe. Rengeteg civil kezdeményezésű program van, amelyeket látogatnak az emberek, a bálókra pl. 1-2 héten belül elfogynak a jegyek. Vagy csak hogy megemlítsen az idei évben megrendezett Majálist, amelyet az Új Lendülettel Farnosért Egyesület vállalt magára, rég nem látott embertömeg jelent meg nem csak Farnosról, de a környező településekről is.

„e) helyi lakossági önszerveződések.

A településen több önszerveződő közösség elérhető, melyhez a lakosok szabadon csatlakozhatnak (pl. Rózsa Nyugdíjas Egyesület, Farnosi Hagyományőrző Egyesület, Atlantisz Szabadidő Egyesület, Farnosi Polgárőr Egyesület, Önkéntes Tűzoltó Egyesület, Gazdakör, Sport-Klub).”

Ezt a bekezdést kiegészíteném az azóta alakult egyesületekkel, szervezetekkel, mint pl.: Tápió menti Veterán Jármű Egyesület, Tápiómenti Kézműves Egyesület, Új Lendülettel Famosért Egyesület, stb.

A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység alrészletben:

A védelembe vett és/vagy veszélyeztetett kiskorúakkal mi történik?

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

Ebben a részben van egy elírás: a **Csuhajja Néptánc- és Kézműves Tábor** a kezdetektől magánszervezés (Nővérem Cziráné Fehér Anita és én szervezem), sosem szervezte egyik egyesület sem.

Az intézkedési területek részletes kifejtése részben:

Szinte minden táblázat le van írva, hogy **Tájékoztatás**, a gyakorlatban viszont ezt nem nagyon látjuk. A legtöbb probléma sokszor az időben elkezdett kommunikáció hiányából fakad. Ezt mindenképp orvosolni kellene a gyakorlatban a jövőre nézve.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

Készült: Farnos Község Önkormányzat 2025. november 19-én 14.00 órai kezdettel tartott Helyi Esélyegyenlőségi Fórum ülésén.

Az ülés helye: Községháza Tanácskozó terme

Jelen vannak: Szarvas Attila alpolgármester
Gál Zoltán képviselő, Farnosi Hagyományőrző Egyesület elnöke
Major László képviselő
Kollár Ferenc Matolcsy Miklós Általános Iskola igazgató
Berényiné Böjti Annamária Farnos Községi Óvoda igazgatója
Németh László Új Lendülettel Farnosért Egyesület elnöke
Klabacsek-Nagy Csilla családsegítő, jelzőrendszeri felelős
Oláhné
Aliné dr. Kollár Katalin jegyző
Czinkos Judit aljegyző
Szöllösi Tünde esélyegyenlőségi referens

Szarvas Attila alpolgármester: Köszönti a HEP Fórumon megjelenteket. Polgármester úr helyett vezeti az értekezletet. A Helyi Esélyegyenlőségi Program az egyik alapidokumentuma az önkormányzatnak, öt éves ciklusra készül, két évente felül kell vizsgálni.

Farnos Község Önkormányzat Képviselő-testülete a 160/2023.(XII.15.) számú határozatával fogadta el a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, mely 2028 december 31-ig hatályos.

A jogszabályban megjelölt célcsoportok a romák és mély szegénységben élők, gyermekek, idősek, nők, fogyatékkal élők. A célok megvalósításának lépései, azok forrásigényei és végrehajtásuk tervezett üteme a HEP-ben találhatóak jelenleg a 71-82 oldalakon található. A megvalósulását a HEP Fórum ellenőrzi, javaslatot készíthet, szükség szerint aktualizálja az egyes beavatkozási területek felelőseit, a létrehozott munkacsoportok beszámolója alapján.

Cseh-Fehér Ágnes képviselő nem tudott eljönni a Fórumra, de írásban elküldte javaslatait, mindenki megkapta emailben.

Kéri a kérdéseket, hozzászólásokat.

Kollár Ferenc Matolcsy Miklós Általános Iskola igazgató: Úgy gondolja ebben a programban minden benne van, aminek benne kell lenni. Apró módosításokat meg kell csinálni és továbbra is el kell fogadni.

Gál Zoltán képviselő, Farnosi Hagyományőrző Egyesület elnöke: Egy Fórumként lett meghirdetve, kik azok az érintettek, akiket meg kellett volna hívni? Egyesületek részéről nem tudja kaptak-e meghívót. Mint elnök nem kapta meg.

Szarvas Attila alpolgármester: 28 meghívott van a jelenléti íven.

Czinkos Judit aljegyző: Mindenki megkapta, aki a jelenlétiben szerepel.

Gál Zoltán képviselő, Farnosi Hagyományőrző Egyesület elnöke: Akkor elnézést kér.

Major László képviselő: Többször nekifutott, többször el is olvasta, ez egy nagyon fontos dolog. Alapvetően ez a program jó és jó is lenne, ha megvalósulna, csak az az érzése, hogy ez

inkább egy kirakat dolog, egy kellék dolog. Nagyon sok olyan program van benne említve, amit az önkormányzatnak meg kellene csinálni és nincs mellérendelve semmiféle anyagi forrás. Sajnálja, hogy a házi orvosok nincsenek itt, örül, hogy az igazgató úr az óvoda vezető hölgy itt van, a bölcsőde vezető is jó lett volna, ha eljött volna, mert nagyon fontos dolgokat érint ez a dokumentum. Ez a dokumentum folyamatosan a szegregációról beszél, ugyan az egyik pontjában leszögezi, hogy nincs szegregáció a községben. Ugyanakkor az összes hivatkozásban az Öregszőlő és a Muszály esetében is, végig szegregáció említ. Szeretné elmondani, hogy azért ennyire rosszul nem állnak, ezeken a területeken ilyen nincsen. Olvasta, hogy a települési támogatások abba a formában ahogy vannak, elavultak és bár forrás lenne rá, de nagyon sok embernek nem tudnak adni segílyt, lakhatási támogatást és még jó pár fel van sorolva. Ezt a segélyezési rendszert 2018-ban az akkori önkormányzat hozta meg. 2021-ben lett egy módosítása, valamikor az év elején, megkereste a helyi hivatal ezzel foglalkozó munkatársát, és készítették egy javallatot informálisan, hivatalosan nem lett beadva, a polgármester úr azt mondta ez kidolgozás alatt van. Olvassa, hogy nagyon sok embernek nem tudnak települési támogatást adni, mert emelkedtek a minimálbérek és megváltoztak az egy főre eső jövedelmek. Ezzel is kellene valamit kezdeni.

Aliné dr. Kollár Katalin jegyző: Felülvizsgálták a Települési támogatásokról szóló rendeletet, új rendeletet alkotnak, a mostani ülésre elkészül.

Major László képviselő: A 69. oldalon van a vetőmag program. Egyik képviselő társa folyamatosan azon kapálózik, hogy legyen ez egy vetőmag-program, csibe-programmal. Körbe telefonált délelőtt mert annyira érdekelte ez a dolog ki kapott, vagy ki nem kapott és egyetlen embert nem tudtak mondani, aki élt volna ezzel a programmal, holott ez tényként van állítva a 69. oldalon. 79. oldal a bölcsődét igénybe venni akarók nem helyezkednek el. erősítsék meg hogy ilyen nincs. Aki nem helyezkedik el annak a gyereket nem veszik fel a bölcsődébe, mert elfoglalja másnak a helyét. Volt már képviselői indítvány, hogy a házi orvos rendelőt, délután legalább egy napon legyen házi orvos rendelő. A megkérdezett házi orvosok elzárkóztak, különböző hivatkozásokkal. Úgy gondolja, ezt sem kellene elengedni.

Szarvas Attila alpolgármester: 69. oldalon egy célcsoport van meghatározva romák vagy mélyszegénységben élők, ha ezzel a vetőmaggal nem élt senki akkor az azt jelenti, hogy van nem roma vagy nem mély szegénységben élő. Fejlesztési lehetőségként van megfogalmazva. Amit a képviselő úr terjesztett elő, az egy teljesen más dolog.

Major László képviselő: 76. oldalon foglalkoznak a község közbiztonságával. A környező településekhez képest nem állnak rosszul. De ugyanakkor borzasztóan hiányolja azt, hogy nem látja a körzeti megbízottat sehol. Nagyon nagy szükség lenne rá, nem szennyezett a község még a kábítószer kereskedelemmel, de igen, itt van a településen a kábítószer kereskedelem, a mindennapokban nyomon követhető, aki úgy estefelé elsétál a Matolcsy park környékére pontosan tudja miről beszél.

Aliné dr. Kollár Katalin jegyző: A bölcsődével kapcsolatban szeretné elmondani, hogy ez a HEP 2023. őszén készült, a bölcsődénél egy felmerülő probléma lehetett volna, de természetesen azoknak a gyermekeknek kerül felvételre, akik van munkaviszonyuk.

Major László képviselő: 2023-ban elfogadott anyag, két évente felül kell vizsgálni A kiküldött anyagban ezeket a hibákat a széljegyzetben javítani kellett volna.

Aliné dr. Kollár Katalin jegyző: Most tárgyalják, ez a 2023-ban elfogadott szöveg. Most van a felülvizsgálat, hogy mit kellene ezen finomítani, annak megfelelően tuják javítani.

Czinkos Judit aljegyző: Az itt megtett észrevételeket, ha HEP Fórum úgy dönt, hogy javasolja a testületnek elfogadásra, akkor az bekerül egy előterjesztésbe és a testület fogja elfogadni. Például a vetőmagnál, amit felhoztak, hogy itt benne van a fejlesztési lehetőségek között viszont intézkedés nincs rátevé, ha most a fórum úgy dönt, hogy egy intézkedést szeretne, hogy bekerüljön a HEP-be külön intézkedésként ez a vetőmagprogram akkor a Fórum javasolja a testületnek. A testület eldönti, hogy ez az intézkedés bekerüljön e. Ez az elfogadott verzió, ebbe nem nyúltak bele, pont ez a lényeg, hogy most van a felülvizsgálata és amikert most észrevesznek a Fórum részéről azokat lehet beépíteni.

Aliné dr. Kollár Katalin jegyző: Úgy kerül a testület elé a megküldött anyagba, hogy tartalmazza ezeket a javaslatokat, melyet majd a testület megvitát.

Major László képviselő: Javasolja, hogy hetente legalább egy nap a háziorvos rendelőt oldják meg. A Körzeti Megbízott jelenlétére szükség van a községben. Javasolja a vetőmag-program és a csibe-program felvételét.

Gál Zoltán képviselő, Farmosi Hagyományörző Egyesület elnöke: Elolvasta az anyagot másfélszer, de nem látja a gyökérokokat. Általánosságban beszélnek a szegregáltságról, statisztikai adatok vannak ott, igazából a gyökérokokat nem látja és azokra a megoldást sem csak általános megoldásokat. Például benne van, hogy úgy szeretnék a Muszály és az Öregszőlő kirekesztettségét megoldani, de legalább a megoldására törekedni, hogy a külterületi utaknak a fejlesztése. Igen, igen hiányos volt idáig, mert erre semmilyen törekvést nem látott. Ezt gyökéroként simán meglehetett volna jegyezni és erre megoldást kellett volna hozni. Például meg is született, hogy lett egy szerződés egy helyi vállalkozóval, akinek ez lenne a feladata, hogy a külterületi utakat rendbe hozza, de sajnálatos módon egyetlen egyszer ment végig, két dűlön talán. Most pedig lenne rá lehetőség és mehetne végig. Konkrétan nincsennek a gyökérokok megnevezve és arra megoldás sincs. Most 92 oldalt megkaptak viszonylag időben, nagyon nehéz úgy felkészülni, hogy minden egyes ilyen dolgot kidolgozzanak, vagy szakmailag is megtudják rá a választ keresni. Beszélnek itt 3 millió szegénységben élő és 1,2 millió mélyszegénységben élő emberről, minden harmadik ember, nyilván akkor ez Farmost is érinti. Itt van egy szép táblázat, hogy egy-két ember, de nincs rá felmérés, nincs rá adat.

Czinkos Judit aljegyző: Maga ez a HEP egy jogszabályok által előírt program. Központi mintából dolgozhatnak, leküldték a nyers mintát és abba ültethették bele a farmosi adatokat, a benne lévő táblázatok és statisztikai adatok központilag kerülnek megküldésre. Nem itt állítják össze, nem ők írják be a számokat hanem KSH adatokból hívják le ezeket a számokat. Kicsit kötött a kezük, hogy milyen adatokat tudnak beleírni ebbe a programba. Ezért lehet az, hogy van olyan rubrika, ahol nincs adat, mert akkor a KSH-nak sincs adata.

Major László képviselő: A hátrányos helyzetű gyerekeket, családokat kizárólag a külterületeket az Öregszőlőben határozza meg. Elhiszi, hogy ott nagyon sok komfort nélküli gyakorlatilag élettérre alkalmatlan házat találnak meg ezeken a területeken, de ezek a hátrányos helyzetű gyerekek, tanulók az egész település összességében megtalálhatóak.

Aliné dr. Kollár Katalin jegyző: Minden hátrányos helyzetűre ugyan azok a szabályok vonatkoznak, nincs különbség téve, hogy hol él csak ott jellemzőbb.

Major László képviselő: Helyi adat is jó lett volna.

Czinkos Judit aljegyző: Benne van.

Gál Zoltán képviselő, Farmosi Hagyományőrző Egyesület elnöke: 2022-es adat.

Czinkos Judit aljegyző: 2023-ban 2022-es adatok álltak rendelkezésre.

Kollár Ferenc Matolcsy Miklós Általános Iskola igazgató: 2025-ös adatot ne várjanak, amikor 2023-ban került elfogadásra. Hátrányos helyzetűnek és a halmozottan hátrányos helyzetűnek törvényi kritériumai vannak, ami alapján megállapítható és csak ezeket tarthatják nyilván, azokon a területeken vannak többen.

Major László képviselő: A hátrányos helyzet milyen százalékban jelenik meg az iskolában-óvodában? A környező településekhez képest ez milyen arány?

Kollár Ferenc Matolcsy Miklós Általános Iskola igazgató: A hátrányos helyzetű 10%-ban halmozottan hátrányos helyzetű 1%-ban. Ez alacsonyabb sokkal, mint általában az iskolákban. Akiknél túl sok, ott plusz 40%-os bért is kapnak a pedagógusok. Az óvodánál is ugyan ez a helyzet, mert az óvodásokat szokták örökölni.

Major László képviselő: Alapvetően akkor itt sem olyan katasztrófálisan rossz a helyzet.

Aliné dr. Kollár Katalin jegyző: Nem minden nem ideális körülmények között élő gyermek számít hátrányos helyzetűnek. Meg vannak határozva a feltételek.

Major László képviselő: Egységesen az megállapítható, kijelenthető, hogy ezek a hátrányos helyzetű gyerekek rosszul teljesítenek tanulmány szempontjából?

Kollár Ferenc Matolcsy Miklós Általános Iskola igazgató: Nem, nem azért hátrányos helyzetűek. Sőt vannak közöttük nagyon jól teljesítők és vannak nagyon gyengén teljesítő tanulók. Természetesen a szociokulturális háttér jelenet valamit a teljesítésben. Ha valaki nagyon gyenge szociokulturális háttérrel rendelkezik és ő sem tartozik azok közé, aki szeretne kicsit előre haladni ezek között több van, mint azok a gyerekek között, akinek a szülei foglalkoznak a gyerekekkel és megkövetelik, hogy teljesítsen többet a gyerek.

Major László képviselő: Minden egyes táblázat legaljában szükséges erőforrások intézkedések humán, pénzügy, családsegítő. A költségvetésben az anyagi források ehhez hol vannak hozzárendelve? Érti, hogy be lehet jönni az önkormányzathoz és lehet kérni a központi forrásból különböző dolgokat kérni, de ez nem a mi forrásunk.

Aliné dr. Kollár Katalin jegyző: Ellátottak pénzbeli juttatásai a költségvetésben.

Major László képviselő: A helyi erőforrásokból milyen soron költenek ezekre a jóléti intézkedésekre?

Kollár Ferenc Matolcsy Miklós Általános Iskola igazgató: Az önkormányzatnak saját bevételei igen csekélyek és szűkösek, tehát többnyire állami finanszírozásból van minden. Milyen soron lehet látni? A tanulók étkeztetése, ami 30-40 millió forint. Idősek tűzifa

programja, néhány millió forint. A Családsegítő Szolgálat működtetése, ezeknek a gyerekeknek az ellátását szolgálja. Ha folyamatosan megnéznék, hol mi van benne. Ha ezt egymás mellett megnézik 60-70 millió forintot tesznek ki a 400 milliós költségvetésből. Elég tekintélyes és jelentős hányada benne van. Erejéhez képes az önkormányzat szépen teljesíti ezeket, ellátja a gyerekeket, időseket a szociális háló rendben van.

Aliné dr. Kollár Katalin jegyző: Ez a HEP nem egy külön program, hogy ezt is meg kell valósítani, meg egyébként meg kell valósítani az önkormányzati működést, hanem ez összefüggésben van az önkormányzat működésével. Át kell hatnia a HEP-nek az önkormányzat alapműködését. Nem lehet elkülönülten kezelni.

Czinkos Judit aljegyző: A Fórumnak állást kellene foglalni a felmerült kérdésekben.

Kollár Ferenc Matolcsy Miklós Általános Iskola igazgató: Elfogadást javasol a törvényi és statisztikai adatok átírásával. A képviselő-testületi ülésen nézzék meg hogy honnan tudnak forrást biztosítani rá és ha a forrást meg tudják nevezni akkor vezessék meg.

Czinkos Judit aljegyző: Felmerültek kérdések, a Fórumak javaslat tevési lehetősége van a képviselő-testület felé.

Gál Zoltán képviselő, Farmosi Hagyományőrző Egyesület elnöke: Ez egy általánosságban megírt program. Egy programnak, minden részleteiben ki kellene lenni dolgozva. Gyökér okok meg lettek említve, például az Öregszőlő útnak dolgai. ezekre a gyökér okokra kell valamilyen változás ez így nem program ez egy összeollózott valami el lehet vegetálni.

Major László képviselő: Ez a program, ami össze lett állítva alapvetően nem rossz. ez az iromány nagyon nagy teret szentel a külterületen élő életminőségének javítására. Szerinte aránytalanul többet is fordít rá mint az egész falu problémáira. Feri mondta, hogy a költségvetésben meg kellene találni azokat a lyukakat amivel pézesszközöket lehetne hozzárendelni, az elmúlt 15 évben nem lett új elem csak a számok lettek kicserélve.

Kollár Ferenc Matolcsy Miklós Általános Iskola igazgató: Nem lyukak voltak, hanem forrásokat kell keresni. Ez terv, nem végrehajtási utasítás, központi sablon szerint kell a tervet hozni. ez elkészült. Az, hogy hogyan lesz ez végrehajtva az a költségvetési rendelet, amit szintén egy sablon szerint kell létrehozni. Történt útépítés, utak elművelése megtörtént.

Gál Zoltán képviselő, Farmosi Hagyományőrző Egyesület elnöke: Nem történt meg. Miért állit olyat, ami nem igaz.

Kollár Ferenc Matolcsy Miklós Általános Iskola igazgató: Ez nem ide tartozik, erről nem vitatkozik.

Szarvas Attila alpolgármester: Javasolja, hogy a Fórumon elhangzott módosítási javaslatokat küldjék meg a Képviselő-testület részére véleményezésre, illetve javasolják, hogy az itt elhangzott újonnan beépítendő intézkedésekről is tegyenek javaslatot, illetve kérjék fel a Képviselő-testületet hogy találjon forrást az intézkedések gyakorlati megvalósításához.

Jegyzőkönyv rögzíti, hogy a Fórum tagjai egyhangúan elfogadják Szarvas Attila alpolgármester javaslatát.

Mivel több kérdés nem volt, Szarvas Attila alpolgármester 14.39 perckor lezárt a Helyi Esélyegyenlőségi Fórum ülését.

K. m. f.

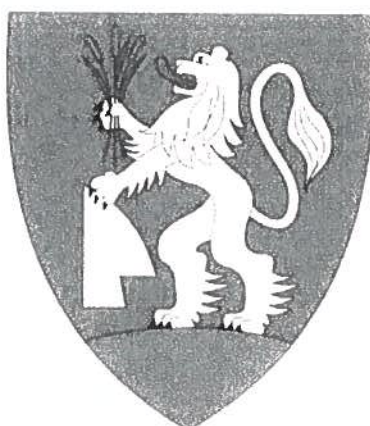
Szarvas Attila
alpolgármester

Aliné dr. Kollár Katalin
jegyző

Szöllősi Tünde
referens

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Farmos Község Önkormányzata

2023-2028.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	9
Célok	9
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	11
1. Jogszabályi háttér bemutatása	11
2. Stratégiai környezet bemutatása	11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	14
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	34
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	50
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	55
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	61
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők	
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	66
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	68
1. A HEP IT részletei	68
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	68
Jövőképünk	70
Az intézkedési területek részletes kifejtése (kitöltése javasolt, opcionális)	71
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	83
3. Megvalósítás	87
3.1 A megvalósítás előkészítése	87
3.2 A megvalósítás folyamata	87
3.3 Monitoring és visszacsatolás	90
3.4 Nyilvánosság	90
3.6 Érvényesülés, módosítás	92
4. Elfogadás módja és dátuma	93

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet** alapján megjelent **Belügyminisztérium**

„Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva, Farnos Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Farnos a budapesti agglomerációval határos kistérség középső részén található. Közúton Nagykáta, Jászberény és Tápiószele irányából közelíthető meg. A település az ország vasúthálózatába kapcsolódott település, a Budapest-Újszász-Szolnok vasútvonal mentén helyezkedik el. Járatos buszokkal a környékbeli települések, és távolabbi városok (pl.: Miskolc, Kecskemét) egyaránt elérhetőek.

A közintézmények, valamint az üzletek többsége a település központjában helyezkedik el, de az igényekhez igazodva a település egyéb részein is találhatóak közértek, vendéglátóipari egységek.

A településen egy állami fenntartásban és működtetésben lévő általános iskola, valamint egy önkormányzati fenntartásban és működtetésben lévő óvoda található. A lakosság egészségügyi alapellátását két háziorvos és egy fogorvos biztosítja. A település önállóan látja el a házi segítségnyújtás szolgáltatást, valamint a Polgármesteri Hivatalon keresztül a család-és gyermekjóléti alapellátást. A Védőnői Szolgálatot 2023 júliusától a Dél-pesti Centrumkórház Országos Hematológiai és Infektológiai Intézete vette át, jelenleg a két védőnői körzet három helyettes védőnővel kerül ellátásra, az ellátás zavartalan.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

A településen körzeti megbízott működik, akinek irodája a Polgármesteri Hivatalban került kialakításra.

A település története

Farmos már az ő- és ókor idején lakott terület volt. 1311-ben a felvidék hírhedt főúrnak, Csák Máténak uralma alatt állt. A középkorban Külsőszolnok megyéhez tartozó falu, melynek alispánja Farnosi Mihály volt 1439-ben. Zsigmond király 1436-ban részbirtokot adományoz a Péchelieknek. Farnosi Mihály 1475-ben Szelei Demeternek, 1476-ban a Péczelieknek zálogosít el egy-egy birtokrészt. 1487-ben örökáron elad egy Kuriát a Maglódiaknak. A török idők alatt elpusztult, és emiatt az elhagyott helyek között szerepel. Régi neve Farnos. Az 1715-20-as években pusztaként Nagykátához tartozik. 1727-i vármegyei jegyzőkönyv szerint: Bene Ádám, Egry György, Aszalay Ferenc, Lovász István, Dinnyés István, Farkas János, Török Zsigmond, Csörgő Bálint és Gáspár György osztottak területén. Bél Mátyás idején, 1737-ben még mindig a puszták közé sorolták, birtokosként Jeszenák Jánost említik. Az 1754-es nemesi összeírás szerint Guoth János a tulajdonos. A XVIII. Század közepétől számítható az úratelepülés. 1744 körül 15, 1760-ban már 43 család lakja. Az 1770-es úrbéri összeírásban sem találjuk nevét, tehát valószínűsíthető, hogy ezután alakult önálló községgé.

Demográfiai adatok

A lakónépesség az adott területen lakóhellyel rendelkező és másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma.

A lakónépesség számának változása (%) számítási módja: pl.: (2018 -as "fő" adat osztva a 2017-es "fő" adattal)×100 vagy 2018-es "fő" adat osztva a 2017 - as "fő" adattal×100.

Ez a számadat, illetve a változás aránya megmutatja, hogy az adott településen mekkora lakónépességre vonatkoztatva kell áttekinteni az esélyegyenlőség megvalósulását.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2017	3 415	bázis év
2018	3 400	99,56%
2019	3 485	102,50%
2020	3 473	99,66%
2021	3 493	100,58%
2022	3 453	98,85%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az állandó népesség számát úgy értelmezzük, mint a bejelentett állandó népességet. Tehát az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek tartoznak a bejelentett állandó népesség körébe, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk), vagy hogy az összeírás eszmei időpontjában jelen voltak-e.

Az életkor szerinti bontásban való állandó népesség számossága szintén segít az esélyegyenlőség különböző célcsoportjának beazonosításában.

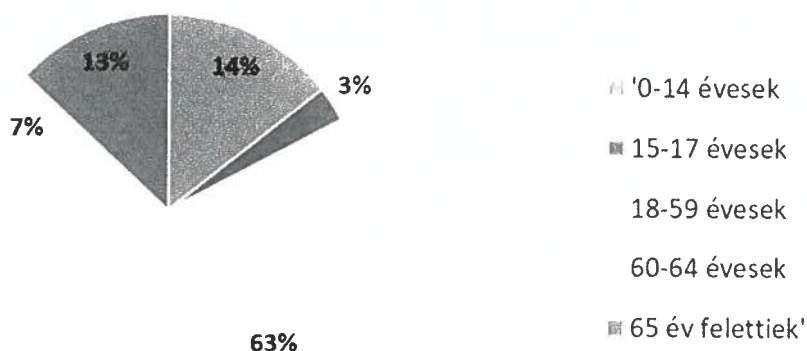
Az adott területen lakóhellyel rendelkező személyek száma. Két népszámlálás között továbbvezetett adat az évenkénti természetes népmozgalmi (születés, halálozás, házasságkötés, bejegyzett élettársi kapcsolat, válás) és vándorlási (belföldi, nemzetközi) statisztikák adatai alapján.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2020)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	1 783	1 786	3569	49,96%	50,04%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			105	2,94%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	267	231	498	7,48%	6,47%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	56	51	107	1,57%	1,43%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	1 114	942	2056	31,21%	26,39%

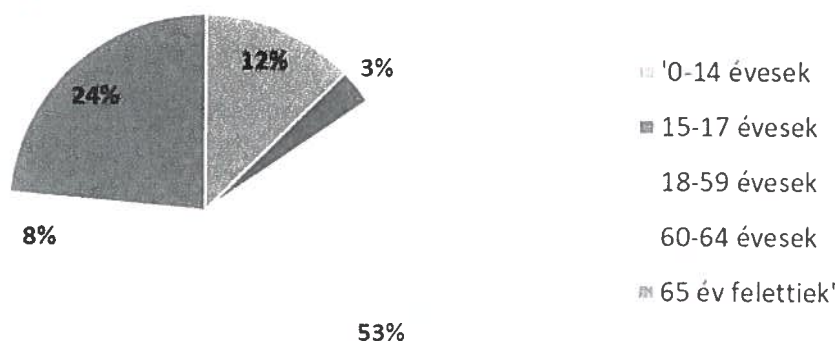
019; nők TS 020, aránya TS 021)					
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	107	124	231	3,00%	3,47%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	239	438	677	6,70%	12,27%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

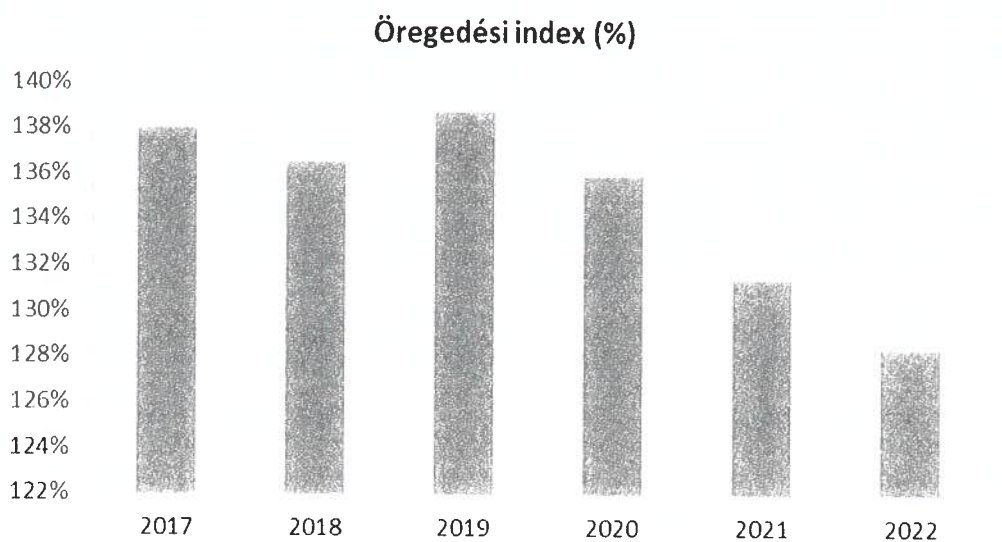
Állandó népesség - nők életkori megoszlása

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	654	474	137,97%
2018	650	476	136,55%
2019	659	475	138,74%

2020	677	498	135,94%
2021	678	516	131,40%
2022	688	536	128,36%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 éven felüli fő jut. Az öregedési indexet úgy számítjuk ki, hogy a 65 év felettieket elosztjuk a 0-14 évesekkel, és ezt megszorozzuk százszal. Ez az index megmutatja, hogy az adott település népességére mi a jellemző: amennyiben 100 alatti az index, akkor túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népességszerkezet. Ha az index 100 felett van, akkor a 65 év felettiek vannak többen, és a település elöregedő. A kétféle helyzet legegyszerűbben esélyegyenlőség szempontjából úgy értelmezhető, hogy míg a fiatalos népességszerkezet esetén a gyerekek, addig az öregedő esetén az idősök fokozottabb ellátására van szükség. Természetesen ez az index – ugyanúgy, mint a többi – egyéb összefüggésben is vizsgálándó. Vagyis például a gyerekek alacsony száma nem jelenti azt, hogy ők ne igényelnének fokozott figyelmet, különösen akkor például, ha szüleik alacsony jövedelműek.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2017	-3,21
2018	10,86
2019	26,43
2020	-0,29
2021	8,04
2022	5,15

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A belföldi vándorlásokat úgy tudjuk kiszámolni, hogy az odavándorlásból kivonjuk az elvándorlást. Ez az adat az adott település vonzerejét mutatja: ha pozitív az egyenleg, akkor az odaköltözés, ha negatív, akkor az elvándorlás jellemző. Természetesen itt is további tényezőket szükséges figyelembe venni.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2017	-5,54
2018	-14,97
2019	-5,81
2020	-4,31
2021	-4,59
2022	-2,00

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A természetes szaporodás értékét úgy számoljuk ki, hogy az élveszületések számából kivonjuk a halálozások számát.

Értékeink, küldetésünk

A Farnoson élők számára is fontos érték az esélyegyenlőség, mivel fontosnak tartják azt, hogy mindenkinek esélye legyen jó minőségű szolgáltatásokra, az élet minden területén, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékkal élő, illetve milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Farnos Község Önkormányzata fontos feladatának tartja az esélyegyenlőségi program elkészítését és megvalósítását, valamint folyamatosan érvényesíti az esélyegyenlőségi szempontokat, a település működését, fejlesztését meghatározó alapvető dokumentumaiban. Az esélyegyenlőség megvalósítását horizontális elvnek tekinti, amely áthatja valamennyi önkormányzati tevékenységet: a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását, a helyi szintű közpolitika alakítását is.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Farnos Község Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,

a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

a diszkriminációmentességet,

szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmazására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

- A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,
- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)
- előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti**

Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogyatékoságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A Helyi Esélyegyenlőségi program kapcsolódik az alábbi koncepciókkal:

- **Költségvetési koncepció:** az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 24. § értelmében A jegyző, által elkészített, a következő évre vonatkozó költségvetési rendelet-tervezetet a polgármester nyújtja be a képviselő-testületnek, melyet a testület rendelet formájában hagy jóvá.
- **Gazdasági program:** az Mötv. 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.
- **Szolgáltatástervezési koncepció:** az Szt. 92. §-a szerint a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít.
- **A településrendezés és a településkép védelme** a települési önkormányzat feladata, az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban 1997. évi LXXVIII. tv.) 6. §-a alapján a települési önkormányzat településfejlesztési és településrendezési feladatokat lát el.

- Helyi Építési Szabályzat és Szabályozási Terv: a Farmoson irányadó előírásokat a Farmos Helyi Építési Szabályzatáról szóló 6/2007. (IV. 17.) önkormányzati rendelet szabályozza.
- Településképi Arculati Kézikönyv: Farmos Község Önkormányzata a 144/2017. (XII.21.) sz. Képviselő-testületi határozattal döntött, a településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény felhatalmazása alapján, Farmos Településarculati Kézikönyvének tartalmáról.
- Településképi Védelméről szóló 11/2017.(XI.08.) önkormányzati rendelet, Farmos Község Önkormányzata a településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 12. § (2) bekezdés felhatalmazása alapján megalkotta a településképi védelméről szóló rendeletét.
- A HEP szorosan kapcsolódik továbbá a szociális tárgyú önkormányzati rendeletekkel, illetőleg az önkormányzati rendeletek szociális tárgyú rendelkezéseivel.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Az orvosi ügyeleti ellátás jelenleg a környező önkormányzatokkal közös beszerzéssel kerül biztosításra a településen, amely kapcsolódik a HEP időseket célzó intézkedéseéhez, célkitűzéseéhez. 2024 februárjától várhatóan az OMSZ veszi át az orvosi ügyeleti ellátást.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A statisztikai adatokat az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR)adatbázisából, KSH Tstar, helyi nyilvántartásból, helyi adatgyűjtésből gyűjtöttük össze.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység, mely alatt azt az összetett jelenséget értjük, amikor valaki hosszú időn keresztül, a relatív szegénységi küszöb alatt él, és nem látszik annak lehetősége, hogy helyzetéből önerővel, külső beavatkozás, segítség nélkül ki tudna törni.

A mélyszegénység esetén a kockázati tényezők összeadódnak: alacsony iskolai végzettség, ami miatt kiszorulnak a munkaerő-piacról, munkalehetőségek hiánya, elzárt falvakban élnek, ahonnan nehéz a közlekedés az esetleges munkalehetőségekhez, a szolgáltatások (oktatás, szociális, egészségügy) csak részlegesen érhetőek el, és mindezekhez még társulnak lakhatási problémák is. Egyre több család él tartósan a létminimum szintje alatt és nincs lehetőségük arra, hogy kitörjenek ebből a helyzetből.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket.

A helyzetet tovább rontotta, hogy a 2020-ban kitört a COVID világjárvány, és annak lecsendesedésével világszerte nemzetközi konfliktusok alakultak ki –főként az orosz-ukrán konfliktus -, melyek hatással vannak a gazdaságra és így a lakosok bevételeire és kiadásaira is. Az ingatlanok rezsiköltségei jelentős mértékben megemelkedtek, mind az áram, mind a földgáz tekintetében. A tűzifa is drágult, így azok is nehéz helyzetben vannak, akik gázzal fűtenek, és azok is, akik fával. A rendkívül magas infláció miatt az alapvető élelmiszerek, tisztálkodási cikkek is nehezen beszerezhetőek az alacsonyabb jövedelmű személyek számára.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát gyakran azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a romák élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt.

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza. A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad.

Látható, hogy a mélyszegénység kialakulásához összetett folyamatok és hiányok vezetnek. Ezért a kezelésére, enyhítésére, megoldására sem lehet egyetlen szakmát, intézményt megjelölni. Együttműködésekre épülő programokra – amelyben jelen van az oktatás, a szociális szakma, az egészségügy, a közösségi művelődés, a közösségfejlesztés, a vidékfejlesztés – és gazdaságfejlesztésre van szükség.

A következő jogszabályok a foglalkoztatási és szociális, valamint egészségügyi ellátásokhoz történő hozzáférés, a lakhatási körülmények javítását szolgálhatják:

– az Szt. meghatározza a pénzbeli, a természetben nyújtott és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások egyes formáit, a jogosultság feltételeit, annak megállapítását, a

szociális ellátás finanszírozásának elveit és intézményrendszerét, a szociális ellátást nyújtó szervezet és a jogosult közötti jogviszony főbb elemeit, továbbá a fenntartónak a szolgáltatóval, illetve intézménnyel kapcsolatos feladat- és jogkörét, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységet végző személy adatainak működési nyilvántartására vonatkozó szabályokat.

– a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Cst.) A törvény meghatározza az állam által nyújtandó családtámogatási ellátások rendszerét, formáit, az ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításával és folyósításával kapcsolatos legfontosabb hatásköri és eljárási szabályokat.

– a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény célja a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítése, a foglalkoztatási feszültségek feloldása, valamint az álláskereső támogatásának biztosítása

– a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. tv. A törvény célja a nemzetiségek sajátos kultúrájának megőrzésének, anyanyelvük ápolásának és fejlesztésének, egyéni és közösségi jogainak széleskörű biztosításának elősegítése, figyelemmel Magyarország Alaptörvényében a magyarországi nemzetiségek ügye iránt kinyilvánított felelősségvállalásra, továbbá a nemzetiségek védelme érdekében.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az SZJA adófizetők %-ában (TS 060)
2017	47,87	26,19
2018	48,84	23,39
2019	49,94	21,82
2020	50,15	22,63
2021	49,10	20,28
2022	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A jövedelmi és vagyoni helyzet más tényezők mellett meghatározza a család társadalmi helyzetét. Az erre vonatkozó adatokat a szegénység mérőeszközeként használhatjuk, amelyek közvetve, közvetlenül utalnak a községben élők helyzetére. Fontos, hogy a személy kiszámíthatóan rendszeresen jut-e jövedelemhez, vagy esetlegesen (pl.: alkalmi munkából). A szegények esetében az időben nem teljesített kiadási kötelezettségek az életszínvonal súlyos, akár visszafordíthatatlan romlásával

járhat. Az alacsony jövedelműek bevételeinek egy része, vagy számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

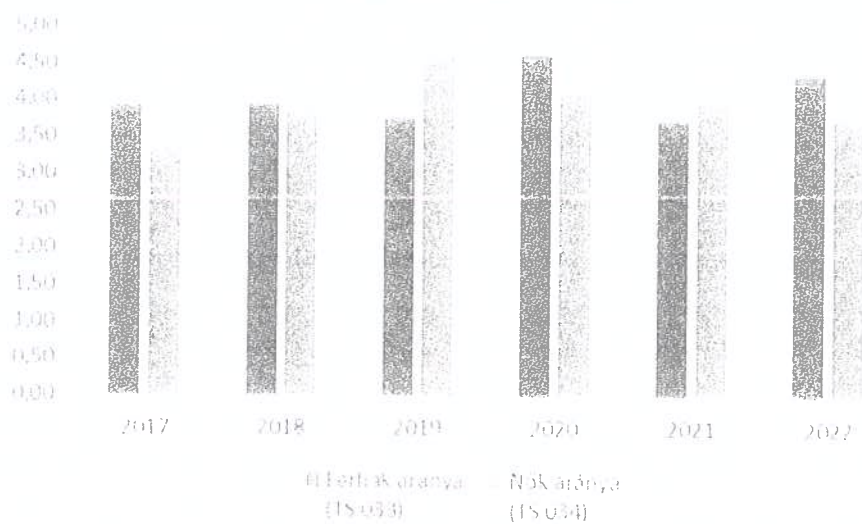
A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

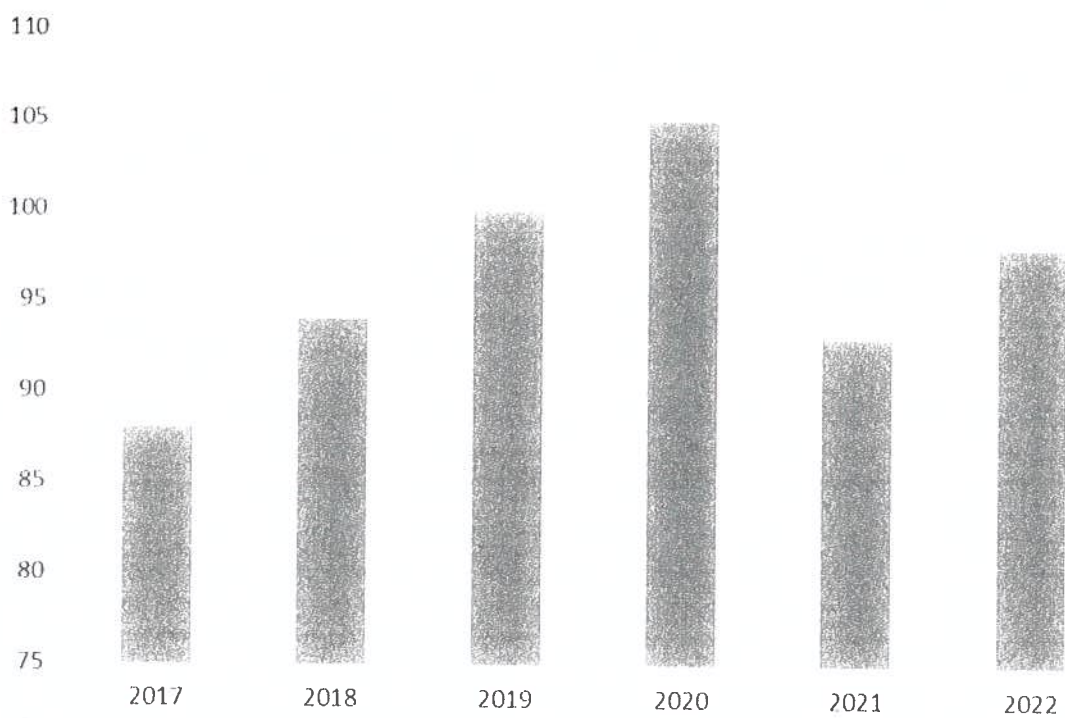
3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2017	3,93	3,33	3,63%
2018	3,94	3,86	3,90%
2019	3,76	4,59	4,18%
2020	4,62	4,12	4,37%
2021	3,74	3,99	3,87%
2022	4,36	3,78	4,07%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Munkanélküliség nemek szerint

Álláskeresők száma (fő)

**3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje
nyilvántartott álláskeresők aránya**

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2017	62,50	43,64
2018	53,19	48,00
2019	56,00	55,36
2020	60,00	50,79
2021	63,44	45,76
2022	58,16	45,61

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Farmos tekintetében megállapítható, hogy a munkanélküliség aránya 2019-2021 között folyamatosan emelkedett, 2021-ben több, mint 10%-ot emelkedett a tartósan munkanélküliek aránya. Megállapítható továbbá, hogy a munkanélküliség a 2017-es évet leszámítva a vizsgált években a nők körében nagyobb arányú volt.

A többi viszonyítási egységhez mérten megállapítható, hogy összességében a munkanélküliségi ráta Farmoson a vizsgált években nagyságrendileg megegyezik az országos, valamint a járási átlaggal, viszont a megyei és a régiós átlagot jelentősen meghaladja a csökkenő tendencia ellenére is.

A női munkanélküliségi ráta tekintetében szintén csökkenő tendencia mutatkozik, azonban összességében minden vizsgált összehasonlítási egységnél magasabb a munkanélküli nők aránya Farmoson, és a járás településeinek összehasonlító térképén is a legmagasabb női munkanélküliségi mutatókkal rendelkező települések között szerepel.

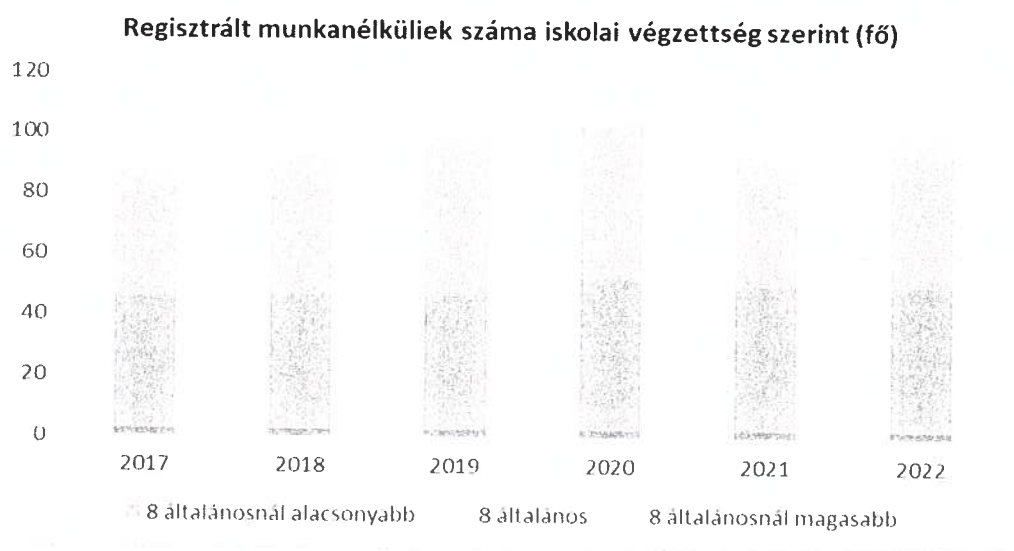
A regisztrált munkanélküliek számának és arányának korcsoportos bontásából jól látható, hogy a munkanélküliség leginkább a 50 év felettieket érinti Farmoson.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint				
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint		
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)	Általános iskolai végzettség (TS 035)	8 általánosnál magasabb iskolai

	Fő	Fő		Fő		végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	88	2	2,27%	44	50,00%	42	47,73 %
2018	94	2	2,13%	45	47,87%	47	50,00 %
2019	100	2	2,00%	45	45,00%	53	53,00 %
2020	105	2	1,90%	51	48,57%	52	49,52 %
2021	93	2	2,15%	48	51,61%	43	46,24 %
2022	98	2	2,04%	48	48,98%	48	48,98 %

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A statisztikai adatok szerint munkanélküliek aránya évről évre csökkenő tendenciát mutat 2019-ig, a tartós munkanélküliek aránya ezzel ellentétben folyamatosan növekszik. A tartós munkanélküliek aránya az összehasonlítási egységeknél kismértékben magasabb Famoson, azonban az egyes évek közötti ingadozás közel azonos mértékű a megyei, illetőleg a régiós adatokkal. Famoson a nagykáti járás településeihez viszonyítva közepes mértékű a tartós munkanélküliek aránya. Célként szükséges kitűzni annak feltárását, hogy a munkanélküliség csökkenése mellett mi okozza a tartós munkanélküliség arányának emelkedését, valamint azt, hogy a tartós munkanélküli személyek munkavállalását milyen lépésekkel lehetne elősegíteni.

A táblázatokból és a grafikonokból kitűnik, hogy az utóbbi években enyhén csökkent az alacsonyan iskolázott lakosság aránya. A 3.2.4. sz. táblázat adatai mutatják, hogy a regisztrált munkanélküliek körében elenyésző a kifejezetten alacsonyan iskolázott, tehát még általános iskola végzettséggel sem rendelkező munkanélküliek száma. Ennek két oka lehet. Az egyik az, hogy a kifejezetten alacsonyan iskolázott munkanélküliek nem regisztráltatják magukat, a másik az, hogy csökkent azoknak a száma, akik nem szereztek alapfokú iskolai végzettséget. Az alacsonyan iskolázottak közül senki sem vesz részt felnőttoktatásban, holott mind az általános iskolai, mind a középiskolai tanulmányok befejezésére van lehetőség a nagykáti járáson belül. Általános iskolai végzettséget lehet szerezni többek között Sülysápon,

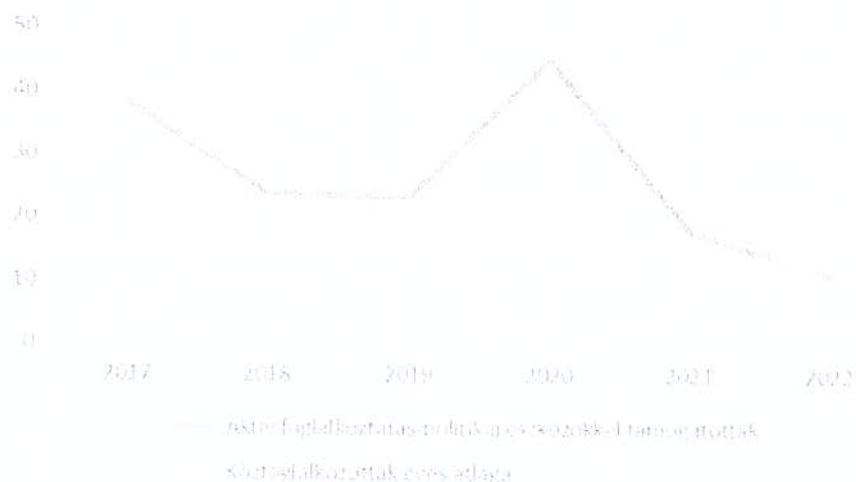
középiskolai érettségit pedig Tápiószelén. Az utóbbi években egyre több OKJ képzést el lehet végezni ingyenesen, viszont a legtöbbhez legalább általános iskolai végzettség szükséges. Szükséges lehet a tanulmányok befejezésének, és szakképzettség szerzésének ösztönzése a munkanélküliség arányának további csökkentése érdekében.

- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2017	38	29
2018	24	23
2019	23	20
2020	45	17
2021	18	15
2022	11	12

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel támogatottak és közfoglalkoztatottak száma

Településünkön évek óta működik az Önkormányzat által biztosított közmunkaprogram, amely jelenleg már sajnos csak három ember számára nyújt lehetőséget az elhelyezkedésre. A közfoglalkoztatás számottevő lehetőséget jelent a

halmozottan hátrányban lévő, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő, illetve álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására.

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája, támogatott „tranzitfoglalkoztatás”, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra. A közfoglalkoztatás átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresői hosszú ideig eredménytelen.

Az önkormányzat törekszenek az így nyert munkaerő megtartására, a nálunk dolgozó bevált munkások státuszának fixálására, így az egyének számára is hasznos lehet, hogy folyamatos alkalmazásban vannak, ami egy biztosabb jövőképet vetít eléjük. Tapasztalatok azt mutatják, hogy a közfoglalkoztatás akkor lehet célravezető, ha a dolgozók szakmájához közel álló munkatapasztalat megszerzésére ad lehetőséget, megszünteti a társadalom negatív megítélését, valamint betöltheti eredeti célját, amely a munka világába való visszavezetést szolgálja.

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

Az aktív korú lakosság kis hányada dolgozik a településen, a lakosság döntő többsége napi szinten ingázik a munka-és lakóhelye között. A lakosság jelentős része Budapestre jár dolgozni, de sokan a környező településeken vállalkozásoknál végeznek munkát.

A településen nagyobb létszámú munkavállalót állandóan foglalkoztató intézmény/vállalkozás jelenleg nincs. A legnagyobb foglalkoztató 2012. december 31. napjáig az önkormányzat volt, jelenleg a Bayer Hungária Kft. foglalkoztatja a legtöbb személyt, de a dolgozói létszáma csak 25-30 fő.

A más településeken lévő munkahelyek megközelítése megoldottnak mondható. Legalább óránkénti rendszerességgel járnak vonatok a Budapest-Újszász-Szolnok vasútvonalon mindkét irányban. A környező települések megközelíthetők busszal is, valamint a környékbeli vállalatok nagy része külön dolgozói buszjáratokat szervez, amellyel a munkavállalók plusz költség nélkül eljuthatnak a munkahelyükre.

A közeli településekre többen kerékpárral járnak, illetőleg járnának, amennyiben annak feltételei adottak lennének. Egy településeket összekötő kerékpárút hálózat közlekedés szempontjából könnyíthetné a munkavállalást.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

A településen kifejezetten ilyen programok nincsenek, de az önkormányzatnál van lehetőség nyári diákmunka végzésére, valamint az önkormányzatnál és intézményeinél van lehetőség a középiskolásoknak az érettségire bocsátáshoz szükséges közösségi szolgálatot teljesíteni, amely közvetetten hozzájárulhat későbbi munkaerőpiaci sikereikhez.

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2017	88	5
2018	94	3
2019	100	3
2020	105	5
2021	93	2
2022	98	4

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

A munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférést az önkormányzat több módon segíti:

- a Közművelődési Könyvtárban igénybe vehető internetezési lehetőség útján,
- a munkaerőtoborzást végző vállalatok részére a közösségi ház térítésmentes rendelkezésre bocsátásával,
- a munkaerőt kereső vállalatok álláshirdetéseinek térítésmentes elhelyezésével a hirdetőtáblán, honlapon, a közösségi házban, a polgármesteri hivatalban,
- a családsegítő által nyújtott álláskeresői segítség útján.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Az önkormányzat saját fenntartású intézményeiben az adott munkakörhöz jogszabályban előírt szakképzettséggel rendelkező, egészségügyileg alkalmas személyek foglalkoztatása történik, a kiválasztásnál irreleváns a munkavállaló vagyoni helyzete, illetőleg nemzetisége.

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Hátrányos megkülönböztetés nem jellemző a településre, a kiválasztás szempontjai kizárólag szakmai jellegűek lehetnek.

- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

A 21. századot leginkább az különbözteti meg az előző korszakoktól, hogy felgyorsult a körülöttünk lévő világ. Ezért az oktatás egyik kiemelt feladata az, hogy a gyermekeket felkészítse erre a gyorsan változó környezetre. Az iskolás korosztályt érinti leginkább ez a változás, ugyanis digitális eszközök hiányában nem – különösen igaz volt ez a pandémia alatt-, vagy csak korlátozottan tudtak részt venni az oktatásban. Nagy problémát jelent az eszközök és

az infrastruktúra hiánya az elmaradottabb térségekben, az egyébként is mélyszegénységben élő családok gyermekeinél. A technikai feltételek mellett fontos, hogy a mélyszegénységben élő iskolások, középiskolások csak az iskolában jutnak a világhálózhoz, mivel ezen családok nagyrészt nem rendelkeznek otthoni internet előfizetéssel.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Magyarországon a szociális ellátórendszert az állam, az önkormányzatok, valamint a civil szektor és az egyház biztosítja. Működésüket törvények és a törvényekhez kapcsolódó kormányrendeletek, ágazati rendeletek, helyi rendeletek határozzák meg.

Az önkormányzatok számára a szociális törvény és az önkormányzati törvény írják elő, hogy mely ellátási formákat biztosítsák, valamint, a költségvetésük terhére melyeket vállaljanak fel. Ezeket az önkormányzatok saját helyi rendeleteikkel szabályozzák.

Ennek értelmében Farnos Község Önkormányzata biztosítja a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben meghatározott rendszeres segélyeket, támogatásokat, valamint az eseti segélyeket. Az aktív korúak ellátásaként: foglalkoztatást helyettesítő támogatást, rendszeres ellátást a Járási Hivatal állapítja meg. A települési támogatásokat a Képviselő-testület állapítja meg, melyben a döntési hatáskört a testület a polgármesterre, illetőleg a jegyzőre ruházta át:

- a) eseti települési támogatás
- b) rendkívüli települési támogatás
- c) lakásfenntartási támogatás
- d) beiskolázási támogatás
- e) iskolalátogatási támogatás
- f) fűtési támogatás
- g) temetési támogatás
- h) idősek karácsonyi támogatása

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	88	3,85%	18	20,45%
2018	94	4,13%	23	24,47%
2019	100	4,25%	39	39,00%
2020	105	4,57%	28	26,67%
2021	93	4,05%	31	33,33%

2022	98	4,40%	34	34,69%
------	----	-------	----	--------

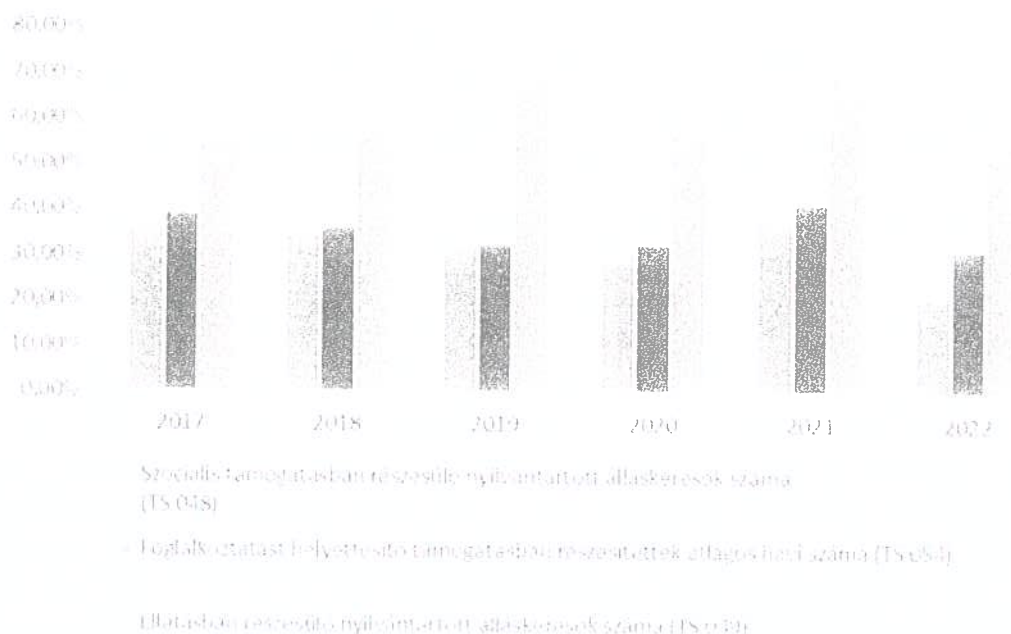
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	32	36,36%	35	39,49%	50	56,82%
2018	33	35,11%	34	36,38%	56	59,57%
2019	32	32,00%	33	32,82%	71	71,00%
2020	32	30,48%	34	32,69%	60	57,14%
2021	35	37,63%	39	41,61%	66	70,97%
2022	21	21,43%	31	31,65%	55	56,12%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Passzív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma a 15-64 év közötti népesség arányában II. (%)

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2017	13
2018	13
2019	13
2020	14
2021	12
2022	11

Forrás: TeIR, KSH

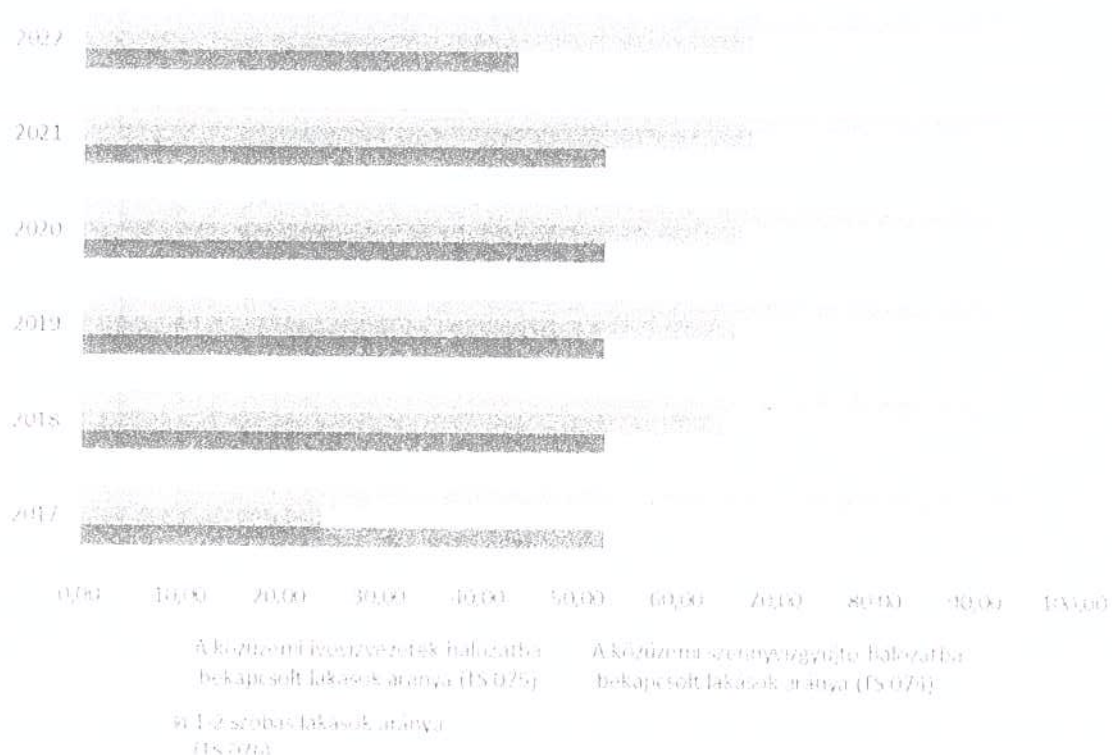
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakásállományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2017	1541	1	0,65	52,69	24,21	93,25
2018	1542	1	0,65	52,66	64,46	90,92
2019	1544	2	1,30	52,59	65,67	91,32
2020	1545	1	0,65	52,56	66,34	91,78
2021	1544	0	0,00	52,53	67,23	91,84
2022	1563	1	0,64	43,70	67,23	91,84

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Lakásállomány és minősége

A társadalmi egyenlőtlenség – az egyének, családok, csoportok társadalomban betöltött helyzetét meghatározó- egyik dimenziója a lakóhely, a lakásviszonyok alakulása.

A nem megfelelő lakáskörülményekből adódó alacsony társadalmi és gazdasági státusz, valamint az ehhez kapcsolódó előítéletek együttesen és egymással kölcsönhatásban többszörös társadalmi kirekesztettséget okozhatnak.

Egy adott település lakásállományának összetétele, kora, a beépítése és a lakókörnyezetének jellemzői, illetve az ezzel kapcsolatos intézkedések meghatározó jelentőségű tényezőként jelennek meg az esélyegyenlőség vizsgálata során.

a) bérlakás-állomány

Az önkormányzat három bérlakással rendelkezik, amelyek szolgálati lakásként funkcionálnak, és a településen közszolgálatot teljesítő munkavállalók (pl. fogorvos, pedagógus) számára tart fenn az önkormányzat.

b) szociális lakhatás

Szociális lakásállománnyal a település nem rendelkezik. Az elmúlt két évben 2 alkalommal volt rá szükség, hogy a valamilyen katasztrófa folytán lakóingatlanukat elhagyni kényszerülő lakosoknak átmenetileg lakhatást volt szükséges biztosítani. Egy alkalommal az Önkéntes Tűzoltó Egyesület épületében, majd az önkormányzat épp üresen álló szolgálati lakásában kerültek elhelyezésre lakosok, amíg nem rendeződtek a körülményeik, a másik alkalommal pedig egy felújítás előtt álló, szolgálati lakásnak szánt önkormányzati épületben lett kialakítva egy lakrész a lakóingatlanát omlásveszély miatt elhagyni kényszerülő lakos számára.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Ilyen ingatlanok jellemzően Farnos külterületi településrészein (Öregszőlő, Muszaly) találhatók, albérletként átmeneti lakóhelyet, vagy akár állandó lakóhelyet jelentve megélhetési problémával küzdő lakosok részére.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

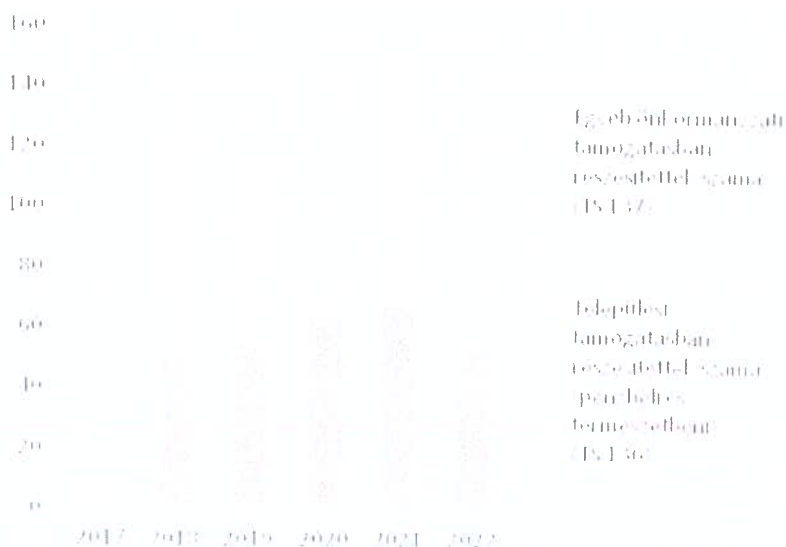
A település külterületi, nem lakóövezeti településrészei az Öregszőlő és a Muszaly. Mindkét településrészre jellemző a közművesítés részbeni hiánya. Néhány épület erősen felújításra szoruló. Farnos településen jelenleg egy hajléktalannak mondható személy él, akinek jelenleg éjszakai szálláshelye megoldott, egyebekben az önkormányzattól és intézményeitől segítséget nem kért. Amennyiben valaki a lakhatási körülményei miatt segítségre szorul a Család- és gyermekjóléti Szolgálat próbál megoldást találni a problémájára, illetve a Polgármesteri Hivatal szociális ügyintézője is felkereshető ilyen ügyekben.

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2017	n.a.	7
2018	50	93
2019	54	59
2020	64	5
2021	67	74
2022	54	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Lakhatást segítő támogatások

Lakhatást közvetve vagy közvetlenül segítő támogatásokat a települési támogatásokról szóló önkormányzati rendeletben szabályoz az önkormányzat. A lakhatást közvetlenül segíti a lakásfenntartási támogatás, valamint a fűtési támogatás, de közvetetten a többi támogatás is segíti a lakhatást. Ezek a támogatások jövedelemhatárhoz kötött támogatások. A lakhatást segíti még a Család- és Gyermejkölési Szolgáltatón keresztül a rászorulóknak részére felajánlott bútorok és használati tárgyak, elektronikai cikkek eljuttatása a hiányt szenvedő családok részére.

f) eladósodottság

A településen élők eladósodottságára vonatkozó pontos adatokkal nem rendelkezünk, azonban ismereteink szerint a településen van olyan réteg, amelyet érint az eladósodottság, melynek következtében végrehajtási eljárások zajlanak. Az eladósodottság komoly problémát jelenthet, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő, vagy alacsony jövedelmű idős, vagy többgyermekes családok esetében. Jelenleg településünkön ez nem jellemző, az időnként bajba jutó családoknak az önkormányzat rendkívüli települési támogatás megállapításával nyújthat segítséget. A problémák kezelésében a Család- és Gyermejkölési Szolgálat és a Polgármesteri Hivatal szociális előadója is segítséget nyújt az arra rászorulóknak (védendő fogyasztóvá válás, részletfizetés kérése).

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A település külterületi, nem lakóövezeti településrészei az Öregszőlő és a Muszaly. Mindkét településrészre jellemző a közművesítés részbeni hiánya. A vezetékes ivóvíz, a csatornahálózat, valamint a vezetékes gáz szolgáltatás nem elérhető, az áramszolgáltatás elérhető lenne, viszont a településrész ingatlanjainak egy része ehhez nem csatlakozik anyagi, illetőleg egyéb okokból (pl. az épület nem alkalmas rá). A településen elérhető közszolgáltatások a falu központjában érhetők el, a két településrész pedig viszonylag távol helyezkedik el a település központjától, így bár a közszolgáltatások igénybe vehetők, azonban a megközelítés nehézkes. Ezen településrészek nem rendelkeznek szilárd útburkolattal, így az időjárás okozta útakadályoknak is fokozottan ki vannak téve a külterületi településrészen élők. A közösségi közlekedés hozzáférhetősége is korlátozottabb a külterületi településrészekben, főleg a Muszaly településrészen. A korlátozottság fő oka a távolság, az Öregszőlő településrészről a vasútállomásig 4-5 km utat kell megtenni. A helyzetet könnyíti valamelyest, hogy az Öregszőlő településrész buszos közlekedés szempontjából kielégítő helyzetben van, és vannak buszjáratok, amelyek a vasútállomás irányában mennek, így egyszerűsítik a vasúti közlekedés igénybevételét.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb

lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

Farmos településen jelenleg nem találhatók telepek, illetőleg szegregátum, azonban van két, a községben meghonosodottan elkülönülő településrész, ahol a szegregáció veszélye fennáll. Ezek a külterületi településrészek, az Öregszőlő, valamint a Muszaly. Ezekre jellemző, hogy a közművesítés nem teljeskörű, nincs vezetékes ivóvíz, illetőleg gázszolgáltatás. A többi közszolgáltatás (vezetékes áram, hulladékszállítás, postai szolgáltatások) elérhető, illetőleg a településrészek lakói megkülönböztetés mentesen részesülnek valamennyi ellátásban, ugyanúgy elérhetők számukra is a település üzletei, szolgáltató egységei.

b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya

c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

A problémát ezeken a területeken az okozza, hogy jellemzően sok a félkomfortos, illetőleg komfort nélküli, sokszor lakóingatlanok sem minősülő ingatlan, amelyekhez alacsony áron hozzá lehet jutni, ami vonzó a perifériára szoruló, megélhetési problémákkal küzdő, sokszor más településekről érkező személyeknek, akik abban a reményben költöznek ide, hogy itt alacsonyabb jövedelemből is biztosított lehet a megélhetésük. A munkavállalást azonban megnehezítheti a településrészek településközponttól való távolsága, illetőleg az áram, internetelés esetleges hiánya, melynek következtében az álláskeresés nehezkesé válhat.

Fontos célkitűzése kell, hogy legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Programnak ezen településrészek leszakadásának megelőzése.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A település az egészségügyi alapellátásokat biztosítja. A településen két háziiorvosi körzet van, mindkettő körzetben van ellátó orvos. Védőnői körzetből is kettő van, ebből jelenleg mindkét helyettesítéssel megoldott az ellátás. A településen fogorvosi rendelő is működik, melynek működési területe a település teljes területére, valamint Tápiószentmárton Göbolyjárás településrészére is kiterjed. A szakellátásokat típusától függően Nagykáta, Jászberény, Cegléd, Szolnok és Budapest településeken vehetik igénybe a lakosok. Valamennyi szakellátást biztosító település közvetlenül megközelíthető tömegközlekedési eszközzel.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgáltató	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közfoglalkoztatási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és formatív alapon kiadott)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS)

	szolgálatok száma (TS 107)	száma (TS 106)	k száma (TS 108)		(TS 133)	135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2017	2	0	0	1	77	11,83
2018	2	0	0	1	78	15,46
2019	2	0	0	1	77	9,36
2020	2	0	0	1	66	9,22
2021	2	0	0	1	62	7,82
2022	2	0	0	1	61	5,91

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A településen a prevenció és szűrőprogramokhoz való hozzáférés biztosított. Minden évben megszervezésre kerül a tüdőszűrés, valamint a Kistarcsai Kórházzal együttműködésben különjáratú busz szervezésével segítjük elő a 40 év feletti nők kötelező mammográfiai vizsgálatára való eljutást.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A fejlesztő és rehabilitációs ellátások közül a pszichés megsegítés elérhető a településen 2018 tavasza óta. A Nagykáti Család-és Gyermekjóléti Központtal együttműködésben alkalommal egy pszichológus tart foglalkozásokat gyermekek és felnőttek részére is. A pszichológiai ellátás igénylésére a helyi Család-és Gyermekjóléti Szolgálaton keresztül van lehetőség. További fejlesztő és rehabilitációs ellátásokhoz való hozzáférési lehetőségekről a Család-és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársa, illetőleg a háziorvos tud tájékoztatást nyújtani a lakosságnak.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A közétkeztetés a településen megfelel az érintett korosztályok egészséges étkezésének jogszabályban közétkeztetésre vonatkozóan előírt kritériumrendszernek.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A településen szervezett sportprogramokat leginkább az oktatási intézmények tartanak. A településen több olyan létesítmény is található, amely alkalmas sportprogramok bonyolítására: élőfüves focipálya, műfüves focipálya, aszfaltozott kosárlabdapálya, tornaterem, tornaszoba. Ezek a létesítmények a lakosság számára hozzáférhetőek, azokon sportprogram egyénileg is szervezhető. A településen van szabadtéri konditerem, illetőleg folyamatban van egy olyan szabadidő eltöltésére szolgáló park létesítése, amelyben helyet kapott egy ún. pumpapálya, ahol kerékpárral, rollerrel, görkorsolyával és gördeszkával egyaránt sportolhatnak a lakosok. A településen sportegyesület is működik, amelynek labdarúgó és cselgáncs szakosztálya van.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Farmos község önkormányzatának jogszabály alapján kötelezően ellátandó feladata a szociális étkeztetés, a családsegítés, a házi segítségnyújtás.

g) drogprevenciós szolgáltatások;

Az oktatási-nevelési intézmények illetve a védőnő minden évben szervez drogprevenciós előadásokat, a Család- és Gyermekegészségügyi Szolgálatokhoz is fordulhatnak drogokkal kapcsolatos kérdésükkel, problémáikkal a lakosok.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Nem tapasztaltunk még ilyet, lakossági panasz nem érkezett.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

Az egészségügy területén fokozottan szükség van a pozitív diszkriminációra annak érdekében, hogy a nehezebb anyagi körülmények között, olykor létfenntartási gondokkal küzdő személyek is megfelelő egészségügyi ellátásban részesüljenek, hogy az egészség ne anyagi kérdés legyen. Ezt hivatottak segíteni a közgyógyellátás, valamint az ápolási díj is. Sajnálatos módon a településen ápolási díjban részesülőkről a KSH adatbázisa a vizsgált években nem tartalmaz adatot, mert a számuk vélhetően nem nulla. Mindezeket felül a települési támogatásokról szóló önkormányzati rendelet eseti támogatás elnevezésű támogatásneme keretében gyakori a gyógyszerköltségek önkormányzati megfinanszírozása a rászoruló kérelmező részére.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

Forrás: Önkormányzati adat

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet szinterei, fórumai;

A közösségi élet szinterei, fórumai leginkább a község rendezvényei: az ünnepi megemlékezések, a falunap, a közmeghallgatás, a civil szervezetek által szervezett programok, a közintézmények (iskola, óvoda) által szervezett bálók. A felsoroltakra jellemző, hogy az évek előrehaladtával az érdeklődés ezek iránt folyamatosan csökkenő tendenciát mutat. A közösségi élet fóruma lett továbbá a technika fejlődésével a közösségi oldalak felülete. A közösségi oldalak (főleg Facebook) térnyerésével a tényleges közösségi programok, valós közösségi szintek iránti érdeklődés hanyatlik.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2020)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
1	van	2 367	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar , önkormányzati
adatok

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

A településen nincsenek etnikai csoportok, így etnikai konfliktusok jellemzően nincsenek, viszont sajnálatosan egyre több az elmérgesedett szomszédi viszony, a szűkebb lakókörnyezetek (pl. utcák) lakóinak egymástól való elidegenedése. Az utóbbi években növekvő tendenciát mutat a közösségi összetartás hiánya.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

A településen minden év adventi időszakában megszervezésre kerül egy jótékonyági koncert, amelynek teljes bevétele a rászoruló családokat támogatja a Hetednap Adventista Egyház a Család-és Gyermejköltségi Szolgálat közreműködésével. A Szolgálat egész évben gyűjt felajánlásokat, adományokat, amelyeket a rászoruló családok részére a lehető legrövidebb időn belül eljuttat.

Jellemző hagyatéki bútorok, használati tárgyak adományozása és a ruhaadomány, amely kiosztására a Szolgálat rendszeres időközönként ingyenes turkálót szervez a rászorulóknak részére.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Farmos településen egy nemzetiségi csoport sem képviselteti magát.

e) helyi lakossági önszerveződések.

A településen több önszerveződő közösség elérhető, melyhez a lakosok szabadon csatlakozhatnak (pl. Rózsa Nyugdíjas Egyesület, Farmosi Hagyományőrző Egyesület, Atlantisz Szabadidő Egyesület, Farmosi Polgárőr Egyesület, Önkéntes Tűzoltó Egyesület, Gazdakör, Sport-Klub). Ezen közösségek számára az önkormányzat pályázat útján minden évben megteremti a támogatás lehetőségét.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A településen nem képviselteti magát a roma nemzetiség, roma nemzetiségi önkormányzat nincs.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Jelentős a tartós munkanélküliek aránya a munkanélküliek összlétszámához képest	Tájékoztatás a Munkaügyi Központ által nyújtott lehetőségekről, ingyenes álláskeresési célú internethasználat biztosítása a könyvtárban, továbbtanulás, ingyenes tanfolyamok elvégzésére ösztönzés
A munkanélküliség az 50 év feletti lakosságot érinti leginkább	Tájékoztatás a Munkaügyi Központ által nyújtott lehetőségekről, ingyenes álláskeresési célú internethasználat biztosítása a könyvtárban, helyi vállalkozókkal kapcsolatfelvétel annak érdekében, hogy az egészségügyileg alkalmas 50 év feletti álláskeresők részére is biztosítsanak lehetőséget az álláshelyek betöltésére
Az Öregszőlő és Muszaly településrészekben élők nehéz körülményei, foglalkoztatási és megélhetési problémái	A külterületi utak megfelelő kialakítása a munkába járás megkönnyítése érdekében, ingyenes álláskeresési célú internethasználat biztosítása a könyvtárban.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	1 783	1 786	3569	49,96%	50,04%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			105	2,94%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	267	231	498	7,48%	6,47%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	56	51	107	1,57%	1,43%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2017	19	n.a.
2018	5	n.a.
2019	8	29
2020	14	33
2021	13	30

2022	6	33
------	---	----

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázatok adatai mutatják, hogy a védelem vett, és a veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma változó tendenciát mutat a vizsgált években belül. A Családsegítő-és Gyermekjólét Szolgálat szolgáltatását igénybe vevők által elsődleges problémaként megjelölt problémák a 0- 17 éves korosztály tekintetében (az előfordulási gyakoriság sorrendjében):

1. Gyermeknevelési problémák
2. Életviteli problémák
3. Családi-kapcsolati konfliktus
4. Elhanyagolás
5. Gyermekintézménybe való beilleszkedési problémák
6. Családon belüli bántalmazás
7. Magatartászavar, teljesítményzavar
8. Megélhetési problémák
9. Egészségi problémák

A családsegítő által kezelt problémák típusa szerint leggyakrabban előforduló probléma a nem megfelelően megválasztott gyermeknevelési eszközökkel és az életvitellel kapcsolatos. Az elsődleges problémákhoz többször társulnak a felsorolás további nevesített problémakörei. A

családok életében az anyagi problémák mellett a gyermeknevelési nehézségek, a szülők és család életvitelében felmerülő problémák egyre növekvő számban fordulnak elő.

Egyre nagyobb számban fordulnak elő a családi konfliktusok és a családon belül történt gyermekbántalmazások is, így egyre több gyermek életében okoznak lelki problémákat, illetve a gyermekek magatartás és teljesítményzavara is magyarázható egyes esetekben a rosszul működő családi kapcsolatok miatt.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők, valamint

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításáról a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról a 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) rendelkezik.

A jegyző megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege, és a család vagyona a jogszabályban meghatározott értéket nem haladja meg. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzetes alapján jogosult

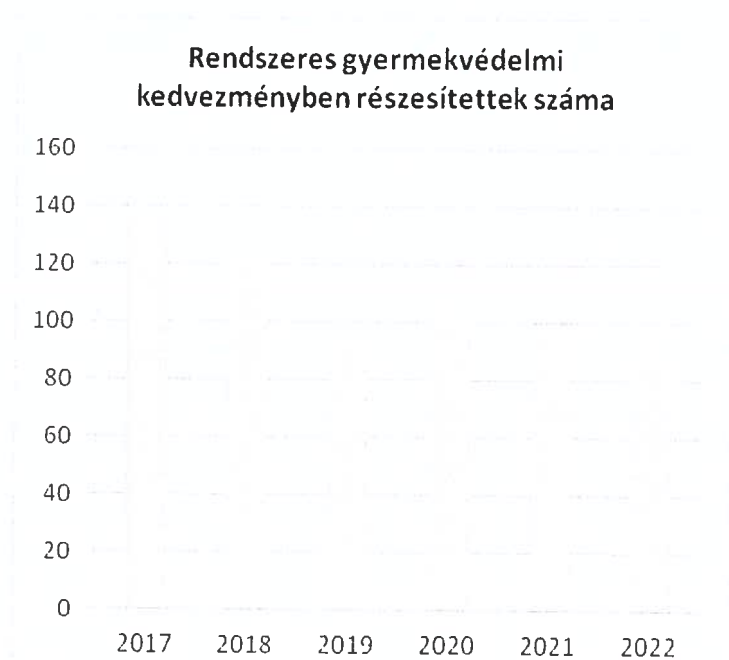
a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének,

meghatározott pénzbeli támogatásnak,

a külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevitelére.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2017	136
2018	122
2019	96
2020	101
2021	99
2022	92

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

Az önkormányzat a felsőfokú tanulmányokat folytató diákok számára ösztöndíj támogatást biztosít azáltal, hogy évről évre csatlakozik a Bursa Hungarica pályázathoz.

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer célja az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőfokú tanulmányainak támogatása.

A program keretében olyan szociálisan hátrányos helyzetű, felsőoktatásban résztvevő hallgatóknak folyósítható az ösztöndíj, akik a települési önkormányzat illetékességi területén lakóhellyel rendelkeznek, felsőoktatási intézményben (felsőoktatási hallgatói jogviszony keretében) teljes idejű (nappali tagozatos) képzésben vesznek részt.

A többszintű támogatási rendszer pénzügyi fedezetéül három forrás szolgál: a települési önkormányzati, a megyei önkormányzati, valamint – az Emberi Erőforrások Minisztériuma finanszírozásával – a felsőoktatási intézményi költségvetésben megjelenő elkülönített forrás.

Emellett az önkormányzat a települési támogatásokról szóló rendeletében két támogatási nemet határozott meg a gyermekek részére, az egyik a beiskolázási támogatás, a másik pedig az iskolalátogatási támogatás.

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2017	16	11	27

2018	15	8	23
2019	12	8	20
2020	14	6	20
2021	14	6	20
2022	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A HEP 4.3 i) pontjában részletesen kifejtve.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek nem élnek a településen.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Nincs ilyen.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Sok gyermek jár iskolába a külterületi településrészről, az Öregszőlőből. A településrész oktatási intézményektől való távolsága az időjárási viszonyok függvényében nehézséget okoz a gyermekeknek. A települési támogatásokról szóló önkormányzati rendelet alapján az erről a településrészről járó rászoruló gyermekek részére támogatás igényelhető a buszbérlet megvásárlásához annak érdekében, hogy az általános iskolába történő eljutást könnyítsük. A szünidei gyermekétkeztést az önkormányzat úgy biztosítja, hogy az Öregszőlő településrészen élő gyermekek részére az Öregszőlőben lévő Liget közért jóvoltából a déli meleg főétel ott kerül kiosztásra, így a gyermekeknek, illetőleg szüleiknek nem kell több kilométeres utat megtenni napi szinten az ebédért. A külterületi településrészen élő gyermekek helyzetét javítja a lakossági szféra összefogása, ugyanis rengeteg felajánlás történik, amely kifejezetten az Öregszőlőben található Liget közértbe kerül eljuttatásra, és az üzlet tulajdonosai ismervén a településrész lakóit, olyan helyre juttatják el a felajánlásokat, ahol bizonyosan jó hasznát tudják venni.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A hátrányos, illetőleg halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ugyanolyan szinten férnek hozzá a szolgáltatásokhoz, mint bármelyik gyermek a településen. A fogyatékkal élő gyermekek közül az integráltan nevelhető-oktatható gyermekek részére tud a település intézményrendszere szolgáltatásokat biztosítani. Speciális ellátáshoz más településre kell utazni.

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2017	1	n.a.	-
2018	1	n.a.	-
2019	1	n.a.	-
2020	1	n.a.	-
2021	1	n.a.	-
2022	1	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A településen két védőnői körzet van, jelenleg mindkét helyettesítés útján kerül ellátásra. A védőnői ellátás folyamatosan biztosított a település valamennyi gyermeke számára.

- b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2017	2	0	0	n.a.	n.a.
2018	2	0	0	n.a.	n.a.
2019	2	0	0	n.a.	n.a.
2020	2	0	0	n.a.	n.a.
2021	2	0	0	n.a.	n.a.

2022	2	0	0	n.a.	n.a.
------	---	---	---	------	------

Forrás: TelR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A településen külön gyermekorvosi praxis nincs, a gyermekek ellátását az adott körzet háziorvosa végzi el.

- c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A 0-7 éves korúak megfelelő fejlődését a védőnő és a háziorvos követi nyomon a településen. Amennyiben olyan körülményt észlelnek, amely a gyermek speciális ellátási igényére enged következtetni, a kellő tájékoztatást, segítséget megadják a szülők részére. A községi óvodában a speciális ellátási igényű gyermekek közül a szakvélemény által integráltan nevelhetőként meghatározott gyermekek gyógypedagógiai fejlesztésére van lehetőség. Egyéb speciális ellátási igény esetén a településen kívül szükséges ellátási formát, lehetőséget keresniük a szülőknek.

- d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

Farmos településen a gyermekjóléti alapellátás keretében család-és gyermekjóléti szolgálat működik, ahol egy fő családsegítő és egy részmunkaidős szociális asszisztens biztosítja a gyermekjóléti alapellátást.

- e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2017	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

Farmos településen 2023. november 2. napján kezdte meg működését a Farmosi Gólyavár Bölcsőde, ahol 24 gyermek részére tudunk bölcsődei ellátást biztosítani.

f) gyermekvédelem;

A gyermekvédelem központi eleme az úgynevezett jelzőrendszer, melyet a Család-és Gyermekjóléti Szolgálat működtet. A jelzőrendszernek tagjai a település intézményeinek, egyházainak képviselői, a körzeti megbízott, akik a tevékenységük során a gyermekekkel kapcsolatba kerülnek. A jelzőrendszeri tagok rendszeres időközönként megbeszélést tartanak, mely során megvitatják a gyermekvédelem helyzetét. Mint ahogy a neve is mutatja, a jelzőrendszer lényege az, hogy a rendszer tagjai jelzést tesznek a megfelelő szervek felé, amennyiben azt tapasztalják, hogy egy gyermek veszélyhelyzetben lehet. Jelzést tehet olyan is, aki nem a jelzőrendszer tagja.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatásokról a családsegítő munkatárs, valamint a szociális asszisztens nyújt tájékoztatást a krízishelyzetben lévőknek.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A településen több civil szervezet, valamint az oktatási intézmények is részt vesznek abban, hogy a gyermekek egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés biztosított legyen. Ehhez az önkormányzat is támogatást nyújt. A szabadidő

hasznos eltöltésére lehetőséget biztosít a Famos SE, ahol a gyermekek a labdarúgó, illetőleg a cselgáncs sportágak közül választhatnak. A Hagyományőrző Egyesület szervezésében már évek óta megrendezésre kerül nyáron a hagyományőrző és néptánc tábor, az egyesület szervezésében egész tanévben több korcsoportban néptánc oktatás is folyik a gyermekek részére. Az oktatási intézmények nagy hangsúlyt fektetnek a testnevelés és az egészségre nevelés biztosításra. A minden évben megrendezésre kerülő farmosi napok keretében is változatos gyermekprogramok várják a legfiatalabbakat.

Az iskola részt vesz Erzsébet táborokon, valamint a családsegítő és az önkormányzat együttműködésével beadott pályázat keretében 2023 nyarán hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek is eljutottak egy hetes Erzsébet táborba. A tábor a gyermekeknek és kísérőiknek térítésmentes volt, az önrészt az önkormányzat finanszírozta. Ebből, amennyiben a lehetőséget továbbra is meghirdetik, hagyományt szeretnénk teremteni.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

A gyermekétkeztetés az intézményen belüli módon, valamint - a szünidei gyermekétkeztetés keretében - intézményen kívül valósult meg az alábbiak szerint:

A gyermekétkeztetést tízórai, ebéd és uzsonna formájában a Stenzl House Kft. biztosította az óvodában és az általános iskolában az önkormányzattal kötött megállapodás alapján. Ellátás iránti igény elutasítva nem volt.

Az óvodába beíratott 124 gyermekből 108 gyermek számára volt biztosítva az ingyenes intézményes gyermekétkeztetés.

A 273 általános iskolai tanulóból 93 tanuló étkezik a konyha ebédlőjében, melyből 44 tanuló ingyenes étkeztetésre, 18 tanuló pedig 50%-os kedvezményre jogosult szociális helyzete alapján részesült 50 %-os térítési díjkedvezményben.

Az intézményben történő étkeztetés mellett a szünidei gyermekétkeztetés megszervezése is az önkormányzat feladata a Gyvt. alapján az alábbiak szerint:

A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére térítésmentesen déli meleg főétkezést biztosít a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére.

A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést az (1) bekezdés *a)* pontja szerinti esetben

*a)*³a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,

b) az *a)* pont alá nem tartozó gyermekek számára

ba) a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,

bb) az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon

köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.

Az önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés biztosítására is az Stenzl House Kft- vel kötött megállapodást.

Az önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetési időszakok előtt felhívást küldött ki az érintett szülők, törvényes képviselők részére, akik nyilatkozhattak, hogy igénybe kívánják

venni a szolgáltatást. Azon gyermekek részére, akiknek igényelték az étkezést, jelenléti ív alapján átvehető volt a szállításra kész, csomagolt ebéd.

- j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Kifejezetten ilyen jellegű helyi programok nincsenek.

- k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Nincs tudomásunk ilyenről.

- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Az állam által biztosított hátránykompenzáló juttatások mellett a települési támogatásokról szóló önkormányzati rendelet meghatároz iskolakezdési, valamint iskolalátogatási támogatást. Előbbi tanévkezdéskor igényelhető 10 000 Ft. összegben, utóbbi pedig a közép fokú oktatási intézménybe tömegközlekedéssel történő eljutást finanszírozza, valamint a település távolabbi részeiből az általános iskolába történő bejutást is. Célul tűzhető ki a hátránykompenzáló juttatások további elemekkel történő bővítése, a jogosultság kiterjesztése annak érdekében, hogy a gyermekek esélyegyenlőségét minél inkább elősegítsük.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;
- b)

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2017	97	16	16,49
2018	103	13	12,62
2019	112	7	6,25
2020	117	7	5,98
2021	124	12	9,68
2022	n.a.	n.a.	n.a.

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2017	n.a.	56	19,93
2018	n.a.	42	15,33
2019	n.a.	46	17,04
2020	n.a.	39	14,50
2021	n.a.	37	13,55
2022	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A hátrányos helyzet (HH), illetőleg a halmozottan hátrányos helyzet (HHH) fogalmát, feltételrendszerét a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) tartalmazza. Ez alapján hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű

- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében hátrányos helyzetet megalapozó körülmények közül legalább kettő fennáll,
- b) a nevelésbe vett gyermek,
- c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A hátrányos helyzetű gyermekek, mint ahogy azt az elnevezés is mutatja, hátrányból indulnak a többi gyermekkel szemben, amely leküzdése a gyermek, a pedagógus és a szülő közös feladata. Mindhárom félnek ki kell vennie a részét a feladatból annak érdekében, hogy a gyermek leküzdhesse a hátrányát.

A sajátos nevelési igényű (SNI), valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) gyermekek a köznevelési törvény alapján kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknek minősülnek. A BTMN enyhébb, az SNI súlyosabb kategória. A BTMN gyermek integráltan nevelhető-oktatható, az SNI gyermekek közül vannak integráltan nevelhető-oktatható, valamint speciális oktatást igénylő gyermekek. Famoson az integráltan nevelhető-oktatható gyermekek óvodai és általános iskolai nevelésére van lehetőség, a speciális oktatási igényű gyermekeket olyan intézményekben fogadják, ahol ez az intézmény alapító okirata szerint lehetséges. A nagykátai járás több településén is van lehetőség speciális igényű gyermekek oktatására, valamint Cegléden található bentlakásos intézmény is.

A HH és HHH gyermekekkel kapcsolatosan problémaként merül fel, hogy a családi háttérből adódó hátrányok miatt könnyebben lemorzsolódnak, idő előtt kikerülnek a közoktatásból.

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2017	79	2
2018	62	8
2019	54	8
2020	70	3
2021	72	3
2022	44	12

Forrás: TelR, KSH Tstar

- c) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2017	n.a.	5	125	1	97	0	0	19
2018	n.a.	5	125	1	103	0	0	21
2019	n.a.	5	125	1	112	0	0	22
2020	n.a.	5	135	1	117	0	0	23
2021	n.a.	5	138	1	124	0	0	25
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar,
Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2017/18	0	16	2	17,56	8,19
2018/19	0	16	2	17,13	12,41
2019/20	0	16	2	16,88	13,33
2020/21	0	16	2	16,81	9,67
2021/22	0	16	2	17,06	8,79
2022/23	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2017/18	34
2018/19	32
2019/20	31
2020/21	28
2021/22	33
2022/23	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

d) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek; Nincs tudomásunk ilyenről.

e) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

A településen egy általános iskola és egy óvoda van, így településen belül nincs összehasonlítási alap, de a kompetenciamérések eredménye, valamint a tanulmányi versenyeken való eredményes szereplés alapján megállapítható, hogy az oktatás magas színvonalon zajlik. Általában valamennyi nyolcadikos tanuló felvételt nyer az általa választott középfokú oktatási intézmények valamelyikébe. Az általános iskolai oktatás magas színvonalát megalapozza az óvodai nevelés magas színvonala. Az óvoda nevelési programját jó gyakorlatként számos más óvoda felhasználta saját nevelési programja kialakításához.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

Az állami szociális juttatások mellett a települési önkormányzat saját települési támogatásokról szóló rendeletében is meghatározott kifejezetten a gyermekek esélyegyenlőségét segítő támogatásnemeket. Célként tűzhető ki a pozitív diszkrimináció további kiterjesztése, a hátránykompenzáló juttatások körének bővítése.

4.4.6. számú táblázat - Gyermejkölési, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjölési szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2017	n.a.	n.a.	52	61
2018	n.a.	n.a.	31	58
2019	n.a.	n.a.	29	47
2020	n.a.	n.a.	38	38
2021	n.a.	n.a.	30	47
2022	n.a.	n.a.	35	42

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Hátrányos helyzetű, valamint halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek lemorzsolódási veszélyei	A hátrányos helyzetet megalapozó tényezők (alacsony iskolázottság, alacsony foglalkoztatottság, elégtelen lakókörnyezet) javítása, Ösztönzés a napközi, valamint a tanulószoba igénybevételére, Ösztöndíjprogram létrehozása a jobb eredményekre ösztönzés érdekében
A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény jövedelemhatárának alacsonysága miatt sok nehéz körülmények között élő család kiesik a kedvezményezett köréből, mert az egy főre eső jövedelem bár alacsony, de meghaladja az rgyk. megállapításához szükséges mértéket	Ezen családok megsegítése helyi szinten nyújtható települési támogatások által (pl. ingyenes/kedvezményes gyermekétkeztetés)
A közösségi média negatív hatásainak kitettség (internetes zaklatás, csalás, bántalmazás)	Közösségi média megfelelő és körültekintő használatára való figyelemfelhívás, előadások szervezése, érzékenyítés
Drogok terjedése	Drogprevenció előadások szervezése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

A nők hátrányos megkülönböztetése nemük, családi állapotuk, anyaságuk, várandósságuk miatt következhet be. E hátrányos megkülönböztetés lehet közvetlen, illetve közvetett és az élet valamennyi területén jelentkezhethet kezdve a foglalkoztatástól, a bérek megállapításán át, egészen a közéletbeli, politikai szerepvállalásukig, a családon belüli szerepükig, megbecsülésükig.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2017	3,93	3,33	3,63%
2018	3,94	3,86	3,90%
2019	3,76	4,59	4,18%
2020	4,62	4,12	4,37%
2021	3,74	3,99	3,87%
2022	4,36	3,78	4,07%

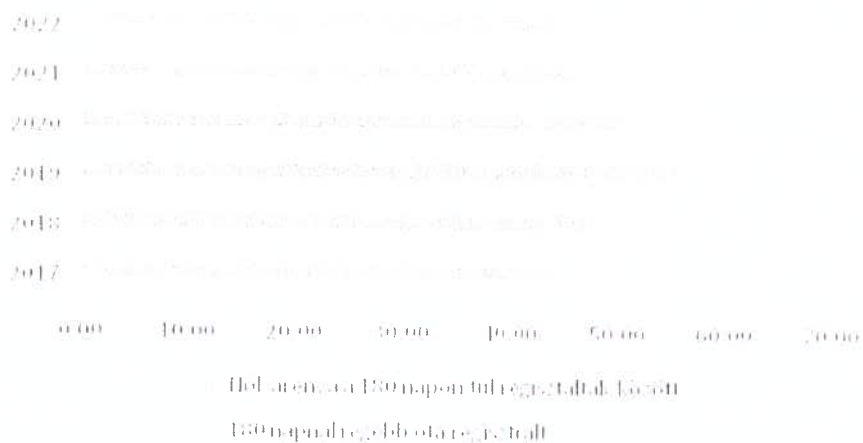
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél (TS 058)
	%	%
2017	62,5	43,64
2018	53,19	48
2019	56	55,36
2020	60	50,79
2021	63,44	45,76
2022	58,16	45,61

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

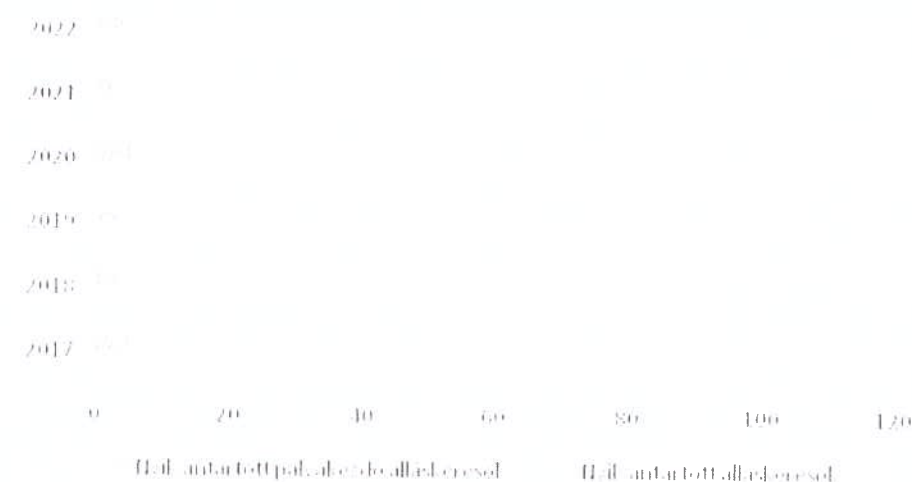
180 napnál hosszab ideje álláskereső

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2017	88	5
2018	94	3
2019	100	3
2020	105	5
2021	93	2
2022	98	4

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Állás keresők

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A Munkaügyi Központ által meghirdetett képzési programokon nők és férfiak azonos arányban vesznek részt a településről.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési esélyeit tovább rontja, hogy korai életkorban szülnek először, később pedig több gyermeket is a világra hoznak. Korai gyermekvállalásuk miatt nem tanulnak szakmát, később a gyerekek ellátása kapcsán otthon maradnak. Mivel más megélhetési forrásuk nem marad, ezért a gyermek után járó juttatások

lehetőségét is maximálisan kihasználják. Végül iskolázatlanul és gyakorlatilag munkaerő-piaci tapasztalat nélkül jutnak el olyan korba, amikor már a koruk miatt sem fogják szívesen alkalmazni őket.

Sikeres elhelyezkedés esetén problémát okozhat az, hogy a gyermek megbetegedése esetén az édesanya segítők hiányában sokszor nem tudja kire bízni a gyermeket a munkában töltött időre, így kénytelen ő otthon maradni a gyermek ápolására. Ezt hosszabb távon a legtöbb munkáltató nem tolerálja.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)
Nincs tudomásunk ilyenről.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2017	0	n.a.	-
2018	1	n.a.	-
2019	1	n.a.	-
2020	1	n.a.	-
2021	n.a.	n.a.	-
2022	1,5	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A településen a bölcsődei ellátás 2023. november 2. napjától biztosított. A településen családi napközi nem működik. Az óvodai férőhelyek száma 135, amely fenntartói engedéllyel növelhető maximum 10%-al, így minden évben elegendő az óvodai ellátásban részesülők számára.

Farmos valamennyi közintézménye családbarátnak mondható, nem okoz problémát, ha a gyermeket orvoshoz szükséges vinni, vagy munkaidőben van a gyermeknek előadása, fellépése. Településünkön kiemelten fontos a gyermekek jóléte, hiszen ők a település jövőjének, fennmaradásának zálogai.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Farmoson két védőnői körzet van. Az utóbbi években mindkét körzetet egy védőnő látta el, jelenleg pedig helyettesítés útján látják el mindkét körzetet. A védőnői ellátás a magas gyermeklétszám ellenére zökkenőmentes.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A jogszabályi változás ellenére a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen marad. Családi problémák felszínre kerülése esetén a jelzőrendszeri tagok írásbeli vagy szóbeli jelzése alapján a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat családsegítője minden esetben igyekszik a család részére megfelelő megoldást nyújtani, a probléma súlyosságától függően hatósági eljárást kezdeményezhet, kiskorúak részére védelembe vételi eljárást vagy családból kiemelését javasolhat a Központ vagy Gyámhivatal felé.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

A településen krízishelyzetben a családsegítő tud tájékoztatást adni az igénybe vehető szolgáltatásokról. Otthont nyújtó szolgáltatás a településen nincs, de amennyiben a krízishelyzetet némiképp megoldja, a települési támogatásokról szóló rendelet alapján lehetőség van eseti, valamint rendkívüli támogatás biztosítására is. Előbbiről a polgármester átruházott hatáskörben, utóbbiról a képviselő-testület dönt-

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A település képviselői között öt (2 képviselő, 2 külsős bizottsági tag) nő van. A település jegyzői tisztségét nő tölti be, a polgármesteri hivatal köztisztviselői valamennyien nők. Az óvodában, bölcsődében kizárólag nők dolgoznak, az általános iskolában is többségében vannak a női foglalkoztatottak. Az önkormányzati intézményekben többségében női foglalkoztatottak vannak. A településen betölthető álláshelyek jelentős többségét nők töltik be. A nők a civil szervezetek életében is jelentős szerepet töltenek be. A nőknek kifejezetten nagy szerepe van a helyi közéletben.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Helyi szinten a gyermeket/gyermekeket nevelő munkanélküli és/vagy alacsony iskolázottságú nők partnerüknek, szociális ellátórendszernek történő kiszolgáltatottsága okozhat problémát. A problémát enyhítheti bölcsőde létesítése a településen, amelyre 2023. novemberére sor is került.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Munkanélküli és/vagy alacsonyan iskolázott gyermekeket nevelő nők kiszolgáltatottsága	Munkavállalás könnyítése bölcsőde biztosítása által
Gyermekek segítség nélkül nevelő nők elhelyezkedési nehézségei	Legalább részmunkaidős állás vállalására ösztönzés, segítségnyújtás családbarát munkahelyek felkutatásában